

Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky

Praha 2012

OBSAH

Označení	Název	Strana
1.	ÚVOD	6
1.1	BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ	6
1.2	POLITICKO-VOJENSKÉ AMBICE České republiky	7
2.	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	7
2.1	ČASOVÝ HORIZONT	7
2.2	DŮVODY VYTVOŘENÍ A HISTORICKÝ VÝVOJ JEDNOTEK PRO AZ	7
2.2.1	DŮVODY VYTVOŘENÍ AZ	7
2.2.2	HISTORICKÝ VÝVOJ AZ	8
2.2.3	ÚKOLY AZ V SOUČASNOSTI	8
2.2.4	VÝVOJOVÉ TENDENCE ZAŘAZOVÁNÍ DO AZ V LETECH 2005–2011	9
2.2.4.1	Vývoj počtů vojáků zařazovaných do AZ	9
2.2.4.2	Vývoj zdravotní způsobilosti uchazečů o zařazení do AZ	9
2.2.5	VÝVOJOVÉ TENDENCE PŘÍPRAVY AZ V LETECH 2005–2011	10
2.2.5.1	Doplnění jednotek vojáky v AZ	10
2.2.5.2	Plnění výcvikových cílů	10
2.2.6	ZAŘAZENÍ VOJÁKŮ DO AZ A JEJICH NÁLEŽITOSTI V LETECH 2005–2011	11
2.2.7	SKLADBA AZ	12
2.2.7.1	Věkové složení AZ	12
2.2.7.2	Profesní struktura AZ	12
2.2.7.3	Vzdělání a jiné demografické údaje o AZ	12
2.2.7.4	Ostatní údaje o AZ	12
2.2.8	LOGISTICKÁ PODPORA AZ V LETECH 2005–2011	12
2.2.8.1	Logistické zabezpečení	12
2.2.8.2	Zdravotnické zabezpečení	13
2.2.9	VÝDAJE NA PŘÍPRAVU AZ V LETECH 2009–2011	13
2.2.9.1	Běžné výdaje na osobu a rok	13
2.2.9.2	Další výdaje spojené s výcvikem pěší jednotky doplňované z AZ u KVV za rok	13
2.2.10	DOSTUPNOST AZ SE STAVEM K 1. 1. 2012	14
2.2.10.1	Struktura AZ	14
2.2.10.2	Jednotky doplňované vojáky z AZ v organizační struktuře rezortu MO	14
2.2.10.3	Zdroje k tvorbě AZ	14
2.2.10.4	Vojenský materiál	14
2.2.10.5	Příprava a výcvik AZ	14
2.2.10.6	Problémy v oblasti zabezpečení výcviku AZ	15
2.2.10.7	Nasazení vojáků z AZ v operacích	15
2.2.10.7.1	Použití AZ na území ČR	15
2.2.10.7.2	Použití AZ mimo území ČR	15
2.2.11	VOJENSKÉ PŘEDPISY, DOKTRÍNY A SLUŽEBNÍ POMŮCKY O AZ	15
2.2.12	SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY, RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI	16
2.2.12.1	Silné stránky	16
2.2.12.2	Slabé stránky	16
2.2.12.3	Rizika	16
2.2.12.4	Příležitosti	17
2.2.13	VYHODNOCENÍ ÚČINNOSTI STÁVAJÍCÍCH ROZVOJOVÝCH PROGRAMŮ	17
3.	KONCEPCE AKTIVNÍ ZÁLOHY OS ČR	18
3.1	STANOVENÍ CÍLE ROZVOJE A URČENÍ PRIORIT	18

3.1.1	VČASNÁ DOSTUPNOST AZ	18
3.1.1.1	Začlenění AZ do struktury OS ČR a limit počtů	18
3.1.1.2	Řízení přípravy vojáků v AZ a odpovědnost za AZ	19
3.1.1.3	Lidský potenciál k doplňování AZ	20
3.1.1.3.1	Druhy vojenské činné služby vojáků v AZ	21
3.1.1.3.2	Předurčování a zařazování vojáků v AZ na SM	22
3.1.1.3.3	Peněžní náležitosti vojáků v AZ	22
3.1.1.4	Vojenský materiál	22
3.1.1.5	Příprava vojáků v AZ	22
3.1.1.6	Připravenost a pohotovost AZ	23
3.1.2	NASAZENÍ AZ V OPERACÍCH	23
3.2	IDENTIFIKACE CÍLŮ, KTERÉ VYŽADUJÍ SPOLUPRÁCI NEBO JSOU NEKOMPATIBILNÍ S CÍLI JINÝCH MINISTERSTEV	23
4.	STRATEGIE DOSAŽENÍ POŽADOVANÉHO STAVU	24
4.1	SPECIFIKACE PROGRAMŮ, KTERÉ KONKRETIZUJÍ REALIZACI KONCEPCE V JEDNOTLIVÝCH DÍLČÍCH OBLASTECH	24
4.1.1	VČASNÁ DOSTUPNOST AZ	24
4.1.1.1	Rozložení kompetencí v oblasti AZ	24
4.1.1.2	Opatření pro tvorbu AZ	24
4.1.1.3	Výzbroj, technika a materiál (VTM) určené pro AZ	25
4.1.1.4	Příprava a výcvik AZ	25
4.1.1.4.1	Systém a rozsah přípravy vojáků AZ bez vojenské přípravy	26
4.1.1.4.2	Další příprava vojáků v jednotkách doplňovaných vojáky z AZ	26
4.1.1.4.3	Příprava vojáků v AZ do 5 let po ukončení vojenské činné služby	26
4.1.2	PŘIPRAVENOST A POHOTOVOST AZ	26
4.1.3	ROZPRACOVÁNÍ KONCEPCE AZ V DALŠÍCH DOKUMENTECH	26
4.2	NÁROKY NA FINANCOVÁNÍ KONCEPTU AZ	26
4.3	OČEKÁVANÉ DŮSLEDKY KONCEPCE A PROGRAMŮ V JEDNOTLIVÝCH LETECH A V PRŮŘEZOVÝCH OBLASTECH	27
4.4	REGIONÁLNÍ ROZMĚR KONCEPCE	27
4.5	LEGISLATIVNÍ A NELEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ, KTERÁ KONCEPCE VYŽADUJE	27
5.	STANOVENÍ FINANČNÍCH NÁROKŮ	28
5.1	BĚŽNÉ VÝDAJE	28
5.2	INVESTIČNÍ VÝDAJE	30
5.3	POROVNÁNÍ FINANČNÍCH NÁROKŮ NA VzP A VOJÁKŮ V AZ	30
6.	PROCES AKTUALIZACE	31
7.	ZÁKLADNÍ PRINCIPY ZPRACOVÁNÍ	31
8.	PLÁNOVANÉ PROGRAMY, SYSTÉMOVÉ ZMĚNY A OPATŘENÍ	31
8.1	CÍLE, NÁSTROJE A CESTY K JEJICH DOSAŽENÍ	31
8.1.1	OPATŘENÍ K MOTIVACI ZAMĚSTNAVATELŮ VOJÁKŮ V AZ V PODNIKATELSKÉ SFÉŘE	31
8.1.2	OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ V ZAMĚSTNANECKÉM POMĚRU	31
8.1.3	OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ Z ŘAD STUDENTŮ	32
8.1.4	OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ Z ŘAD OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH	32
8.1.5	OKRUH VÝHOD PRO VOJÁKY V AZ V RÁMCI MOŽNOSTÍ REZORTU MO	32
8.1.6	OPATŘENÍ STRATEGIE KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ	32
8.2	LEGISLATIVNÍ A NELEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ	32

8.2.1	<i>ZMĚNY V PRÁVNÍCH PŘEDPISECH</i>	32
8.2.2	<i>ZMĚNY VE VNITŘNÍCH PŘEDPISECH</i>	33
8.3	STRUKTURA FINANCOVÁNÍ	33
8.4	VYHODNOCENÍ REALIZACE PROGRAMŮ NA ZÁKLADĚ PRŮBĚŽNÉHO MONITOROVÁNÍ	33
8.5	ZHODNOCENÍ VLIVU NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	33
8.6	REGIONÁLNÍ DOPADY A DOPADY NA ZAMĚSTNANOST	34
8.6.1	<i>REGIONÁLNÍ DOPADY KONCEPCE AZ</i>	34
8.6.2	<i>DOPADY KONCEPCE AZ NA ZAMĚSTNANOST</i>	34
8.7	PROGRAM IMPLEMENTACE	34
9.	ZÁVĚR	35
10.	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	36
11.	POUŽITÁ LITERATURA	37
12.	PŘEHLED PŘÍLOH	37

1. ÚVOD

Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky (dále jen „Koncepce AZ“) stanovuje **cíle a postupy tvorby, použití a rozvoje** aktivní zálohy (dále jen „AZ“) ozbrojených sil České republiky (dále jen „OS ČR“) **v systému zajišťování obrany ČR** ve střednědobém horizontu. Koncepce AZ naplňuje záměry vyplývající z dokumentu Bílá kniha o obraně (usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2011 č. 369).

Koncepce AZ obsahově vychází z Koncepce mobilizace OS ČR a Optimalizace bezpečnostního systému ČR. Cílem Koncepce AZ je revitalizovat a posílit roli AZ v systému zajišťování obrany ČR.

Navrhovaná opatření, úpravy a změny jsou zaměřeny na zkvalitnění systému tvorby zálohy OS ČR s dopady do činnosti celého rezortu Ministerstva obrany (MO). Na základě politicko-vojenských ambicí ČR (dále jen „ambice“) a předpokládaných parametrů financování rezortu Ministerstva obrany **vytváří Koncepce AZ základní předpoklady pro významnější zapojení vojáků v AZ** do systému zabezpečení obrany České republiky a plnění úkolů v rámci kolektivní obrany včetně aliančních závazků.

Koncepce AZ stanoví **základní východiska a směry** pro tvorbu, rozvoj a nasazení AZ v návaznosti na všechny druhy vojsk a služeb OS ČR. Na základě výsledků analýz **definuje prostředí**, ve kterém bude tvorba a použití AZ probíhat. V souladu s požadovanými schopnostmi OS ČR **stanovuje priority** tvorby AZ, **konkretizuje možné způsoby jejího použití**. Ustanovení Koncepce AZ budou detailněji rozpracována v dalších průřezových oblastech v působnosti MO.

Aktivní záloha v současném pojetí **není** příslušníky rezortu MO **vnímána odpovídajícím způsobem**. Rezort MO dosud nenašel její stálé místo ve struktuře OS ČR s efektivním a jasným vymezením použití. Hlavním důvodem vzniku AZ byl záměr vytvoření **zdroje** kvalitně vycvičených a připravených vojáků v záloze **pro přednostní doplňování vybraných útvarů a zařízení OS ČR**. Tento záměr není v současné době adekvátně naplňován.

Zajištění bezpečnosti ČR a její všestranné obrany, včetně komplexního zabezpečení potřeb obyvatelstva je možné pouze v rámci **společně sdílené odpovědnosti**. Pouze v rámci spolehlivého, spojeného a propojeného systému zajišťování obrany, kam AZ bezesporu patří, lze dosáhnout dostatečnou úroveň zabezpečení ochrany a obrany ČR. Tento přístup následně ovlivňuje požadavky na strukturu, velikost a požadované schopnosti jednotlivých vojenských i nevojenských složek, které se na zajištění bezpečnosti ČR podílejí.

Aktivní záloha **se může stát prostředkem, jehož prostřednictvím lze zčásti snížit negativní dopady na schopnosti OS ČR v případě dalšího snižování rozpočtu rezortu MO**.

1.1 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ

Základním úkolem OS ČR je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Východiskem obrany ČR před současnými i budoucími hrozbami je aktivní účast **v kolektivním systému obrany NATO**. Tomu je odpovídajícím způsobem rozvíjen systém obrany státu. Česká republika současně přebírá odpovídající podíl odpovědnosti za obranu spojenců a hájení a prosazování sdílených bezpečnostních zájmů členských zemí NATO a EU. Úkoly obrany v rámci čl. 5 Severoatlantické smlouvy i mimo čl. 5 bude AČR plnit na území ČR nebo mimo něj.

Základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti, trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR chrání a prosazuje své zájmy, jsou definovány v Bezpečnostní strategii ČR.

Bezpečnostní prostředí bude v horizontu příštích 20 let nadále charakterizováno **vysokou dynamikou probíhajících změn**, rostoucí **komplexností** a vzájemnou **provázaností** různých faktorů. Jeho pozitivní i negativní projevy ve formě příležitostí a hrozeb pro zajišťování bezpečnosti a obrany ČR jsou v dlouhodobé perspektivě obtížně spolehlivě předvídatelné.

1.2 POLITICKO-VOJENSKÉ AMBICE ČESKÉ REPUBLIKY

Síly a prostředky AČR jsou na území ČR i mimo něj nasazovány v rámci širšího úsilí mezinárodního společenství, v celém spektru operací vedených NATO, EU, OSN nebo ad hoc koalicemi. Česká republika bude nasazovat úkolová uskupení sestavená na bázi jádra tvořeného organickým útvarům nebo jednotkou (dále jen „jednotkou“) účelově doplněného specifickými moduly, především prvky bojové podpory a bojového zabezpečení v závislosti na typu operace.

2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

2.1 ČASOVÝ HORIZONT

Analýza AZ v současném pojetí je východiskem k jejímu plnohodnotnému využití ve prospěch OS ČR podle závěrů Bílé knihy o obraně.

Koncepce AZ vychází ze stavu dosaženého k 1. 1. 2012.

Koncepce AZ bude **implementována** v rámci širokého spektra opatření u celého rezortu MO i mimo rezort tak, aby požadovaný stav v jednotlivých oblastech, stanovený touto koncepcí, byl dosažen v horizontu roku **2020**, v závislosti na disponibilních finančních prostředcích. Nutnou **podmínkou tvorby AZ v novém pojetí je potřebný objem finančních prostředků** v jednotlivých letech.

Tvorba a použití AZ **musí korespondovat** se strategickými **záměry** stanovenými pro OS ČR.

Změny v organizační struktuře OS ČR a MO, které se předpokládají v roce 2013, mohou mít zásadní vliv na realizaci rozhodujících opatření plánovaných v tvorbě AZ.

Změny v tvorbě a použití AZ jsou navrhovány ukončit do konce roku 2014 tak, aby do konce roku 2016 mohly příslušné vojenské útvary nebo jednotky doplňované vojáky v AZ dosáhnout požadovaných schopností.

Koncepce se zabývá stavem, který by měl být dosažen v letech 2018 až 2020.

2.2. DŮVODY VYTVOŘENÍ A HISTORICKÝ VÝVOJ JEDNOTEK PRO AZ

2.2.1. DŮVODY VYTVOŘENÍ AZ

Hlavním důvodem vytvoření AZ jako součásti zálohy OS ČR bylo dosažení těchto cílů:

- ✓ mít připravenou **kvalitní zálohu** pro přednostní doplnění vybraných útvarů a zařízení OS ČR za stavu ohrožení státu (dále jen „SOS“) nebo válečného stavu (dále jen „VS“);
- ✓ **umožnit** vojákům v záloze a občanům mimo zálohu ozbrojených sil vedle povinného plnění branné povinnosti i její **dobrovolný výkon**, resp. **dobrovolné převzetí** na základě jejich svobodného rozhodnutí vstoupit do AZ a připravovat se k plnění úkolů OS ČR formou dobrovolných vojenských cvičení.

Aktivní záloha představuje **princip dobrovolného zapojení občana do přípravy k obraně státu** a je důležitou vazbou mezi civilní veřejností a profesionálními OS ČR.

2.2.2 HISTORICKÝ VÝVOJ AZ

V roce 2002 byla zákonem č. 128/2002 Sb. vytvořena aktivní **záloha dobrovolná** (AZD). Tento zákon s účinností od 1. května 2002 upravil příslušná ustanovení zákona č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon), zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Na konci roku 2004 bylo do AZD zařazeno **1 312** vojáků v záloze.

S účinností **zákona č. 585/2004 Sb.**, o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), byla AZD dnem 1. ledna 2005 transformována na AZ. Aktivní záloze byly systémově nastaveny principy a zásady v oblastech zařazování vojáků do AZ, náležitostí a odměňování vojáků v AZ, přípravy na plnění úkolů a plnění úkolů OS ČR, a to s důrazem na jejich potřeby a povolávání k výkonu vojenské činné služby.

K 1. lednu 2007 bylo 25 jednotek doplňovaných vojáků v AZ reorganizováno a došlo k vytvoření dalších **23 nových** jednotek doplňovaných vojáků v AZ. V rámci celkového limitu 3 000 systemizovaných míst (dále jen „SM“) doplňovaných vojáků v AZ, stanoveného Konceptí mobilizace OS ČR, bylo v roce 2007 plánováno předurčit pro doplnění vojáků v AZ **2 955** systemizovaných míst u **48 jednotek**.

K 1. říjnu 2008 byla, na základě získaných zkušeností a analýzy provedené z pohledu doplnění jednotek vojáků v AZ a jejich výcviku, provedena **optimalizace** celé struktury dotčených jednotek a na základě této optimalizace bylo **23** jednotek **zrušeno** bez náhrady z důvodu jejich nízkého doplnění a neefektivního výcviku. Po provedení optimalizace zůstalo až do současné doby 25 jednotek doplňovaných přednostně vojáků v AZ s celkovým počtem **2 382 SM**.

Organizační změny v rámci struktury SM, pro jejichž doplnění jsou předurčováni vojáci v AZ, jsou důsledkem **vývoje ujasňování konceptu AZ v celém rezortu MO a hledání jejího optimálního místa a úlohy** v rámci OS ČR.

2.2.3 ÚKOLY AZ V SOUČASNOSTI

Základním **úkolem** AZ je **příprava** na plnění úkolů OS ČR za SOS nebo za VS na konkrétních SM u útvarů, pro jejichž doplnění jsou vojáci v AZ předurčení. Aktivní záloha představuje nejlépe vycvičený a připravený zdroj vojáků pro doplnění rozvinovaných a vybraných válečně vytvářených útvarů OS ČR za SOS a VS.

Válečně vytvářené **pěší roty** u krajských vojenských velitelství (**KVV**) se v době míru připravují na plnění úkolů v rámci strážního praporu KVV, tj. zejména na střežení objektů důležitých pro obranu státu a zabezpečení obrany a ochrany teritoria. Jednotky doplňované vojáků v AZ **Vojenské policie** se připravují na plnění úkolů teritoriálních praporů Vojenské policie. **Ostatní jednotky** doplňované vojáků v AZ se připravují na úkoly, které budou plnit v rámci příslušných vojenských útvarů, k nimž budou povoláni při doplnění mírové nenaplněnosti nebo doplnění na válečné počty.

Příprava vojáků v AZ na plnění úkolů OS ČR probíhá v rámci výkonu vojenských cvičení.

Vojenské cvičení vykonávají vojáci v AZ v délce do 3 týdnů v kalendářním roce. Vojáci v AZ bez předchozí vojenské služby vykonávají v prvním roce při uzavření dohody o zařazení do AZ vojenské cvičení v délce do 8 týdnů, v dalších letech do 3 týdnů v kalendářním roce.

Dalším možným úkolem vojáků v AZ v době míru je plnění některých úkolů při řešení nevojenských krizových situací. **Mimo SOS** nebo **VS** mohou být jednotky doplňované vojáků

v AZ použity, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty, ukáží-li se disponibilní síly a prostředky profesionálních OS ČR v konkrétní situaci jako nedostatečné.

Při řešení nevojenských krizových situací mimo SOS nebo VS se na záchranné práce mohou povolat vojáci v AZ k výkonu výjimečného vojenského cvičení v délce do 14 dnů v kalendářním roce, a to pouze na základě nařízení vlády ČR.

2.2.4 VÝVOJOVÉ TENDENCE ZAŘAZOVÁNÍ DO AZ V LETECH 2005–2011

2.2.4.1 Vývoj počtů vojáků zařazovaných do AZ

Do AZ jsou zařazováni občané na základě **dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti** podle § 5 branného zákona.

Podmínkou zařazení do AZ je **potřeba OS ČR** (vyjádřená příslušným volným SM), zdravotní způsobilost občana i jeho trestní bezúhonnost a uzavření dohody o zařazení do AZ.

Počet dohod uzavřených v období 2009 až 2011 (1 150 dohod) se v porovnání s obdobím 2007 až 2009 (1 443 dohod) snížil o cca 20 %. Je však jednoznačně patrný trend **zvyšování podílu nově uzavřených dohod** vzhledem k počtu dohod uzavřených opakovaně. Tato skutečnost svědčí o zvyšování zájmu nových uchazečů o zařazení do AZ a zároveň o **snížování zájmu vojáků v AZ uzavřít dohodu opakovaně**. Přehled o počtu uzavřených dohod o zařazení do AZ za posledních 5 let je uveden v příloze 1 této koncepce.

2.2.4.2 Vývoj zdravotní způsobilosti uchazečů o zařazení do AZ

Způsob posuzování **zdravotní způsobilosti uchazečů** o zařazení do AZ je stanoven prováděcí vyhláškou MO č. 103/2005 Sb., o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě. Tato vyhláška stanovuje pro uchazeče o zařazení do AZ zdravotní klasifikaci „Schopen (značka A)“. Tato klasifikace odpovídá zdravotnímu stavu, který dovoluje vykonávat vojenskou činnou službu bez omezení.

Na základě **srovnání výsledků zdravotních prohlídek** uchazečů o povolání do služebního poměru vojáka z povolání a o přijetí na vojenskou školu s výsledky zdravotních prohlídek uchazečů o zařazení do aktivní zálohy v letech 2005 a 2006 bylo zjištěno, že bylo v roce 2005 – 32,25 % a v roce 2006 – 34,46 % neschopných uchazečů o povolání do služebního poměru vojáka z povolání, u uchazečů o zařazení do AZ bylo neschopných uchazečů o 2,5 % více.

V dalších letech se **postupně výrazně zhoršovala celková kvalita** u obou skupin uchazečů. V roce 2009 bylo neschopno 41,22 % uchazečů ke službě vojáka z povolání (dále jen „VzP“) a 44,76 % u uchazečů o zařazení do AZ. V roce 2010 bylo neschopno 32,14 % uchazečů o povolání do služebního poměru VzP a 50,00 % uchazečů o zařazení do AZ. Výrazný nepoměr ve výsledcích v roce 2010 byl dán značným snížením počtu vyšetřovaných uchazečů o povolání do služebního poměru VzP oproti roku 2009 (z 3 045 v r. 2009 na 1 419 v r. 2010), z čehož pramenil kvalitnější prvotní výběr, zatímco u AZ byla situace opačná (z 210 v r. 2009 na 328 v r. 2010). K postupně se zhoršujícím výsledkům zdravotních prohlídek obou skupin uchazečů přispívá i jejich snižující se kvalita. Tato skutečnost má významný vliv na **výsledky psychologického vyšetření**.

Výsledky lékařských prohlídek uchazečů o zařazení do AZ v letech 2005–2011 a přehled nemocí (vad), které vedly ke stanovení neschopnosti uchazečů o zařazení do AZ za období 2008–2011, jsou uvedeny v příloze 2 této koncepce.

2.2.5 VÝVOJOVÉ TENDENCE PŘÍPRAVY AZ V LETECH 2005-2011

Za **základní parametry** hodnocení vývoje AZ jsou pro účely Koncepce AZ považovány:

- **doplnění jednotek vojáků;**
- **plnění výcvikových cílů.**

2.2.5.1 Doplnění jednotek vojáků v AZ

Vývoj doplnění jednotek vojáků v AZ byl v hodnoceném období nerovnoměrný.

Z rozboru vyplývá, že počet vojáků v AZ se od 1. ledna 2005 z **1 312** osob celkově snížil k 31. prosinci 2011 na **1 151** osob.

K největšímu poklesu počtu vojáků v AZ došlo v období od počátku roku 2005 do března roku 2006. V tomto období se počty vojáků v AZ snížily o cca 240 osob. Tento pokles byl způsobem skutečnostmi, které vyplynuly z přijetí zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), a to tím, že nový právní rámec AZ mnohem více odráží potřeby OS ČR, sjednocuje a stanovuje jasné povinnosti vojáků v AZ a omezuje prostor pro „živelnost“ u jednotlivých jednotek doplňovaných vojáků v AZ. Současně v důsledku zrušení povinné vojenské základní služby v době míru byla zcela jednoznačně zdůrazněna skutečnost, že vojáci v AZ vykonávají vojenskou činnou službu pouze na principu dobrovolnosti, což si uvědomila řada zaměstnavatelů těchto vojáků. Tato skutečnost přinášela a dodnes přináší vojákům v AZ těžkosti spojené i s hrozbou ztráty zaměstnání, které jim způsobují zaměstnavatelé v souvislosti s akceptací jejich nepřítomnosti v zaměstnání po dobu výkonu vojenského cvičení.

Ke druhému výraznému poklesu počtu vojáků v AZ došlo k 1. lednu 2009, kdy se tyto počty snížily o více než 90 vojáků v AZ. Pokles byl způsoben důslednou realizací opatření v oblasti personálního zkvalitnění AZ spadajících do oblasti trestní bezúhonnosti vojáků v AZ. Od 1. ledna 2009 je důsledně při zařazování do AZ požadováno předložení výpisu z rejstříku trestů, a to při uzavření první i opakované dohody.

V ostatních obdobích let 2005 až 2011 má počet vojáků v AZ zpravidla mírně vzrůstající tendenci.

Celkový přehled doplnění jednotek vojáků v AZ v letech 2005–2011 je uveden v příloze 3 této koncepce.

2.2.5.2 Plnění výcvikových cílů

Systém přípravy vojáků v AZ vychází z obecného schématu výcvikového cyklu a ze zásad stanovených pro příslušný výcvikový rok náčelníkem Generálního štábu AČR (GŠ AČR). Obecné schéma přípravy předpokládá v prvním roce výcvik jednotlivce a ve druhém a třetím roce výcvik na úrovni družstva (osádky) a čtyři (roty).

Délka výcvikového cyklu byla stanovena na období 3 let. Tato délka zohledňovala jednak dobu trvání dohody o zařazení do AZ a jednak systém výcviku profesionálních součástí OS ČR.

První výcvikový cyklus proběhl v letech 2006–2008. Důraz byl položen na 1. část zdokonalovací přípravy velitelů a specialistů podle zpracovaných programů a na společný výcvik v jednotce. Výcvik jednotek ve druhém roce výcvikového cyklu byl zakončen bojovou střelbou družstva, ve třetím roce výcvikového cyklu bojovou střelbou čety. **Stanovené výcvikové cíle jednotky** doplněné vojáků v AZ **splnily**.

Druhý výcvikový cyklus proběhl v letech 2009–2011 a byl přizpůsoben skutečnosti, že v doplňovaných jednotkách nedošlo k očekávané obměně předurčených vojáků v AZ.

Ve druhém výcvikovém cyklu byl důraz položen na 2. část zdokonalovací přípravy velitelů. Ta byla zaměřena na metodiku organizace výcviku družstva (osádky), čety, roty k vedení obranného boje. **Jednotky** doplněné vojáky v AZ **plnily výcvikové cíle** ve druhém roce na úrovni družstva a ve třetím roce na úrovni čety. Výcvik byl ukončen bojovou střelbou na obranné téma. Důraz byl položen na zvládnutí taktické části bojové střelby. **Stanovené výcvikové cíle jednotky** doplněné vojáky v AZ **splnily**.

Druhý výcvikový cyklus byl ovlivněn snahou o zatraktivnění výcviku, pozitivními důsledky součinnostních dohod uzavřených mezi řediteli KVV a veliteli vybraných brigád na základě rozhodnutí velitelů operačních velitelství (dále jen „partnerské smlouvy“) a změnou přístupu VzP k vojákům v AZ. V jeho průběhu bylo dosaženo vyšší kvalitativní úrovně výcviku. U pěších jednotek doplňovaných vojáky v AZ byla zavedena metoda komplexního polního výcviku ve vyčleněných VVP.

Výcvik v jednotce nebyl, z důvodu nenaplněnosti personálem, zahájen u záchranných čet doplňovaných vojáky v AZ.

Výcvikové cíle a další parametry přípravy stanovovalo příslušné operační velitelství s ohledem na možnosti financování. Tímto způsobem musela být příprava, zejména její rozsah, modifikována na podmínky, které limit finančních prostředků dovoluje.

2.2.6 PRŮBĚH ZAŘAZENÍ VOJÁKŮ DO AZ A JEJICH NÁLEŽITOSTI V LETECH 2005-2011

Průběh vojenské činné služby vojáků v AZ upravuje zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů.

Předurčování vojáků pro SM v rámci jednotek doplňovaných vojáky v AZ je realizováno v závislosti na dosaženém **vzdělání, civilní profesi, případné vojenské praxi** (odbornost odpovídající zařazení na SM v rámci výkonu základní nebo náhradní služby anebo služebního poměru VzP) a v souladu s tabulkou počtů dané jednotky. Předurčení pro konkrétní SM je součástí dohody o zařazení do AZ.

Po dobu vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení má voják v AZ povolání k výkonu činné služby nárok na **výstrojní náležitosti, bezplatné stravování, ubytování a přepravu vojenskou technikou, služné, náhradu mzdy, platu nebo příjmu** a po dobu trvání dohody na **odměnu**.

Služné se vojákovi v AZ povolanému na vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení vyplácí podle dosažené hodnoty.

Náhrada mzdy nebo platu při vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení je upravena pro zaměstnance zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a **náhrada příjmu** pro osoby samostatně výdělečně činné je upravena zákonem č. 220/1999 Sb. Podle zákoníku práce náleží **zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu** při vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení ve výši průměrného výdělku. Podle zákona č. 220/1999 Sb. náleží **náhrada příjmu osobě samostatně výdělečně činné** za každý kalendářní den vojenského cvičení nebo výjimečného vojenského cvičení ve výši od 60 % do 95 % (v závislosti na počtu vyživovaných osob) z částky denního vyměřovacího základu.

Vojákovi v AZ rovněž po dobu trvání dohody náleží **odměna** ve výši 500 Kč měsíčně. Odměnu vojákovi vyplácí příslušné KVV do konce měsíce ledna roku následujícího po roce, za který odměna vojákovi náleží.

2.2.7 SKLADBA AZ

2.2.7.1 Věkové složení AZ

Přehledy a analýzy věkového složení vojáků v AZ se na úrovni MO zpracovávají od roku 2006. Z porovnání věkového složení vojáků v AZ v letech 2006 až 2011 je zřejmý trend postupného zvyšování průměrného věku vojáků v AZ. Zatímco průměrný věk těchto vojáků byl v roce 2006 – 35,6 roku, pak v roce 2007 byl 36,3, v roce 2008 - 36,7, v roce 2009 – 36,8, v roce 2010 – 37 let a v roce 2011 byl průměrný věk již 37,2 roků.

Zatímco nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinou v roce 2006 byli vojáci v AZ ve věkovém rozmezí od 26 do 30 let (26 %) a druhou nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinou vojáci v AZ ve věkovém rozmezí od 31 do 35 let (23 %), pak v roce 2011 již nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinou byla kategorie vojáků v AZ ve věkovém rozmezí od 31 do 35 let (26 %) a až na druhém místě byla skupina vojáků v AZ ve věkovém rozmezí od 26 do 30 let (24 %).

2.2.7.2 Profesní struktura AZ

Ze srovnání vývoje profesní struktury vojáků v AZ za posledních 5 let vyplývá:

- mírně stoupající zájem o vstup do AZ za strany občanů „bez pracovního poměru“, způsobený zejména **stoupajícím zájmem studentů**;
- mírně **klesající tendence zájmu o vstup do AZ z řad „zaměstnanců“** (pravděpodobně ovlivněno negativním postojem některých zaměstnavatelů vojáků v AZ), zatímco v roce 2007 tvořila tato profesní skupina 75 % ze všech vojáků v AZ, v roce 2011 to bylo již jen 70 %);
- u osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) se zájem o vstup do AZ prakticky nemění.

Přehled o profesní struktuře vojáků v AZ za rok 2011 je uveden v příloze 4 této koncepce.

2.2.7.3 Vzdělání a jiné demografické údaje o AZ

V AZ bylo v roce 2011 zařazeno cca 37 % osob s ukončeným úplným středním všeobecným vzděláním, cca 25 % osob se středním nebo středním odborným vzděláním bez maturity, cca 14 % osob se středním odborným vzděláním s výučním listem, cca 11 % osob s vysokoškolským vzděláním, cca 10 % osob se základním vzděláním, cca 2 % osob s vyšším odborným vzděláním. Osoby s nižším středním nebo nižším středním odborným vzděláním tvoří méně než 1 % všech vojáků v AZ.

V AZ bylo zařazeno v roce 2007 – 7 žen, v roce 2008 – 10 žen, v roce 2009 – 11 žen, v roce 2010 – 14 žen a v roce 2011 – 23 žen.

2.2.7.4. Ostatní údaje o AZ

Ostatní demografické údaje jako např. národnost, rodinný stav či počet dětí se u vojáků v AZ zatím nesledují. Pouze osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny v případě požadování náhrady příjmu prokázat počet vyživovaných osob.

2.2.8 LOGISTICKÁ PODPORA AZ V LETECH 2005–2011

2.2.8.1 Logistické zabezpečení

Výcvik jednotek doplňovaných vojáků v AZ a jejich **nasazení** v době míru byl materiálně a technicky zabezpečen vojenským materiálem v souladu s platnými normami.

Oblast logistické podpory byla systémově nastavena v roce 2006 vydáním příslušných směrnic náčelníka GŠ AČR k organizaci logistické podpory AZ. Vydáním těchto směrnic byl

ujednocen postup vojenských útvarů, vojenských zařízení a vojenských záchranných útvarů při organizaci logistické podpory AZ. Směrnice přispěly ke zkvalitnění zabezpečení výcviku jednotek doplňovaných AZ.

V roce 2010 byly tyto směrnice aktualizovány a v souladu s vnitřními předpisy vydány formou služební pomůcky.

2.2.8.2 Zdravotnické zabezpečení

Zdravotnické zabezpečení vojáků v AZ povoláných k výkonu činné služby v uvedeném období bylo zajištěno standardním způsobem sítí Spádových vojenských zdravotnických zařízení a jejich odloučených pracovišť.

V souladu s vnitřními předpisy rezortu MO vojáci v AZ před nástupem na vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení delším než 4 dny a po jeho vykonání **absolvují lékařskou prohlídku**. Žádné závažné nebo příliš časté onemocnění či úrazy v průběhu vojenského cvičení nebyly zaznamenány. Lékařské prohlídky při nástupu na vojenské cvičení se provádějí **v den nástupu** a lékařské prohlídky **před propuštěním** z vojenského cvičení v průběhu posledních tří dnů vojenského cvičení.

2.2.9 VÝDAJE NA PŘÍPRAVU AZ V LETECH 2009–2011

2.2.9.1 Běžné výdaje na osobu a rok

Tabulka 1

Druh výdaje	Rok 2009 (v Kč)	Rok 2010 (v Kč)	Rok 2011 (v Kč)
Povinné výdaje	32 400	32 400	32 400
Výdaje na přípravu a výcvik	8 200	8 600	8 800
Celkové výdaje	40 600	41 000	41 200

2.2.9.2 Další výdaje spojené s výcvikem pěší jednotky doplňované z AZ u KVV za rok

Tabulka 2

Druh výdaje	Náklady (v Kč)
Obměna výstroje	40 000–50 000
Zabezpečení municí a imitačními prostředky	150 000–220 000
Údržba a ošetření materiálu	5 000–20 000

Výdaje spojené s výcvikem u jednotek mimo pěší rotu doplňované vojáky v AZ nebyly sledovány.

2.2.10 DOSTUPNOST AZ SE STAVEM K 1. 1. 2012

2.2.10.1 Struktura AZ

Jednotky doplňované vojáky v AZ jsou součástí vybraných vojenských útvarů, vojenských zařízení a vojenských záchranných útvarů rezortu MO. Přehled jednotek doplňovaných z AZ je uveden v příloze 5 této koncepce.

Organizační struktura je, vyjma jednotek Vojenské policie a skupiny vojenských kaplanů tvořené vojáky v AZ, shodná s organizační strukturou obdobných jednotek příslušného útvaru.

2.2.10.2 Jednotky doplňované vojáky v AZ v organizační struktuře rezortu MO

Rozložení předurčených vojáků v AZ v organizační struktuře rezortu MO odpovídá struktuře podřízenosti – v podřízenosti **GŠ AČR je 21** jednotek doplňovaných vojáky v AZ, v podřízenosti **Hlavního velitelství Vojenské policie** jsou **3** jednotky, v gesci **601. skupiny speciálních sil** je **1** jednotka.

Celkem v rámci AZ k 1. 1. 2012 **je předurčeno 2 382** vojáků v AZ pro SM u **25** jednotek doplňovaných z AZ.

2.2.10.3 Zdroje k tvorbě AZ

Zdrojem pro výběr a zařazení do AZ jsou, zejména z důvodu připravenosti, bývalí **VzP** po končení služebního poměru. Dalším zdrojem jsou ostatní **vojáci v záloze a občané**, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti.

Z hlediska skutečně dosažených vojenských hodností jsou nejpočetněji zastoupenými v rámci AZ tyto hodnosti: voják (175x), svobodník (96x), desátník (68x), četař (105x), rotný (350x), rotmistr (143x) a poručík (48x).

Z přehledu SM, pro něž jsou předurčeni vojáci AZ po plánovaných hodnostech (viz příloha 6 této koncepce) vyplývá, že nejpočetněji **plánovanými hodnostmi** jsou svobodník (1156x), desátník (383x), četař (279x), rotný (220x), rotmistr (145x) a poručík (113x). Z porovnání uvedených skutečností vyplývá, že dosažená **hodnostní skladba vojáků v AZ v současné době neodpovídá** potřebám doplňování OS ČR.

2.2.10.4 Vojenský materiál

Pro výcvik pěších jednotek doplňovaných vojáky v AZ je vyčleněn a udržován vojenský materiál ve 3 vojenských újezdech, u VeV-VA a u zabezpečujících útvarů.

Pro výjimečná vojenská cvičení a záchranné práce je vojenský materiál vyčleněn a krátkodobě uložen u 5 středisek Základny opravovaného materiálu (dále jen „ZOM“) pro 5 pěších rot doplňovaných vojáky v AZ. Vyčleněný vojenský materiál těchto pěti pěších rot **dosud nebyl** ke stanovenému účelu výjimečného vojenského cvičení ani pro provádění záchranných prací **využit**.

Současná vybavenost vojáků v AZ **materiálem osobního použití** odpovídá povaze a rozsahu plněných úkolů. Vojáci v AZ jsou vybaveni formou zápůjčky součástkami na základě NVMO č. 40 ze dne 30. listopadu 2009 Výstrojný předpis ve znění pozdějších doplňků a v **rozsahu výstrojní normy 1-10**.

2.2.10.5 Příprava a výcvik AZ

Příprava vojáků v AZ je organizována u VeV-VA (základní výcvik, zdokonalovací příprava velitelů a specialistů) formou kurzů, na posádkových UVZ (výcvik v jednotce) v rámci doplňovaného útvaru nebo společně se zabezpečujícím útvarem anebo

ve vyčleněných VVP – výcvik pěších jednotek formou stmelovacích cvičení za řízení KVV a s metodickou pomocí instruktorů. U jednotek Vojenské policie (VP) je výcvik veden formou soustředěné přípravy.

Výcvik jednotek doplňovaných vojáky v AZ probíhá ve **tříletém výcvikovém cyklu**. Důraz je položen na zdokonalovací přípravu velitelů a specialistů v kurzech VeV-VA a na praktický výcvik organických jednotek v poli zpravidla **do stupně četa**.

Tříletý výcvikový cyklus umožňuje rozvíjet schopnosti jednotlivců a vhodným způsobem připravovat vojáky AZ předurčené pro systemizované místo po ukončení základního výcviku.

Pěší jednotky doplňované vojáky v AZ plní výcvikové cíle v souladu se zásadami organizace přípravy vojáků v AZ na výcvikový rok. K tomu využívají přidělené VVP a prostředky partnerských vojenských útvarů.

Jednotky doplňované vojáky v AZ společných sil (**SpS**) realizují komplexní polní výcvik v rámci mateřského doplňovaného útvaru a podle jeho standardů.

Jednotky doplňované vojáky v AZ **VP** jsou zpravidla připravovány formou soustředěného výcviku ke specializovaným činnostem.

Rota „Z“ doplňovaná vojáky v AZ realizuje výcvik v souladu s programy a metodikou **speciálních sil**.

2.2.10.6 Problémy v oblasti zabezpečení výcviku AZ

Nedostatky v oblasti organizace výcviku pěších rot doplňovaných vojáky v AZ vyvstávají především při jeho přípravě, kdy velitelský sbor tvořený vojáky povolnými z AZ nedisponuje potřebnými znalostmi a schopnostmi k zabezpečení výcviku.

Dalším problémem jsou u KVV **vysoké náklady na dopravu** vojáků povolných z AZ na výcvik ve vojenských újezdech, v případě, že nejsou k dispozici vojenská vozidla od partnerského útvaru nebo od nadřízeného stupně (v případě dopravy civilním dopravcem jsou náklady u jednoho KVV cca 70–80 000 Kč v rámci jednoho vojenského cvičení).

2.2.10.7 Nasazení vojáků z AZ v operacích

2.2.10.7.1 Použití AZ na území ČR

Nasazení AZ do operací **na území ČR** je uvažováno k plnění úkolů zabezpečení **střežení a ochrany objektů důležitých pro obranu státu (ODOS)** a v případě nevojenského ohrožení, kdy mohou jednotky doplňované vojáky z AZ plnit asistenční roli v rámci podpory integrovaného záchranného systému (IZS) a Policie ČR (PČR).

Aktivní zálohy **nebylo** od jejího vzniku k plnění úkolů stanovených OS ČR na území ČR **použito** v rámci doplněných útvarů, a to ani při odstraňování následků živelních pohrom nebo jiných závažných událostech ohrožujících lidské životy, majetek nebo materiální hodnoty. Jednotliví vojáci v AZ zasahovali při povodních na území Moravy v roce 2002 a dále se, výhradně na bázi dobrovolnosti, podíleli na odstraňování následků polomů ve Vysokých Tatrách v roce 2004.

2.2.10.7.2 Použití AZ mimo území ČR

V souladu s platnými právními předpisy nelze nasadit jednotky doplněné vojáky v AZ ani jednotlivé vojáky v AZ do operací mimo území ČR.

2.2.11 VOJENSKÉ PŘEDPISY, DOKTRÍNY A SLUŽEBNÍ POMŮCKY O AZ

Problematika přímo související s institutem AZ je upravena ve 2 základních vojenských řádech, dalších normativních výnosech MO a vojenských předpisech, které spadají

do působnosti jak civilní části MO, tak i GŠ AČR. Některé vnitřní předpisy jsou výhradně zaměřeny na problematiku AZ, jiné se dotýkají tohoto institutu průřezově. Celá problematika související s AZ je z pohledu vnitřních předpisů, **v současném pojetí AZ**, upravena **dostatečně**. Tyto vnitřní předpisy jsou průběžně podle potřeby novelizovány.

Současné platné právní předpisy, doktríny, vnitřní předpisy a koncepce **neumožňují** bez legislativních změn **využívat potenciál**, kterým AZ disponuje. Rezort MO **nemá** vytvořeny **nástroje**, které by umožňovaly lépe jednak zužitkovat aktivitu a **dobrovolné** převzetí výkonu branné povinnosti občany ČR, kteří žádají o zařazení do AZ, a také využít po určitou dobu po odchodu VzP ze služebního poměru (po ukončení kontraktu) jejich znalostí a dovedností získaných výcvikem pro případné doplňování OS ČR na válečné počty.

2.2.12 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY, RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI

2.2.12.1 Silné stránky

- Aktivní záloha je dostupná, použitelná a dosažitelná k plnění úkolů OS ČR za SOS nebo VS.
- Zavedený a funkční systém přípravy a výcviku AZ.
- Je naplňována role propojení OS ČR s civilní veřejností.
- Aktivní záloha umožňuje občanovi ČR zapojit se dobrovolně do přípravy na obranu ČR.

2.2.12.2 Slabé stránky

- Vymahatelnost závazků plynoucích z uzavřené dohody o zařazení do AZ je neadekvátní vynaloženým prostředkům na získání a přípravu vojáka v AZ (od dohody lze odstoupit bez udání důvodů).
- Aktivní zálohu lze omezeně použít k plnění některých úkolů v rámci nevojenského ohrožení v době míru, k plnění těchto úkolů je částečně vycvičena a dosažitelná (pouze záchranné práce na základě nařízení vlády ČR v rozsahu do 14 dnů/rok v rámci výjimečného vojenského cvičení).
- Jednotky doplňované vojáky z AZ ani jednotlivci nejsou dostatečně vycvičeni k nasazení do některých typů operací na území ČR.
- Vojáky v AZ není v současné době možné nasadit do operací v zahraničí.
- Aktivní záloha nemá v současné době dostatečnou podporu v řadách zaměstnavatelů.
- Nedostatečné pochopení a podpora poslání a významu AZ v rámci rezortu MO a akceptování nových výzev v oblasti dalšího rozvoje a využití tohoto institutu na jedné straně a účelové přeceňování tohoto institutu z různých důvodů na straně druhé.

2.2.12.3 Rizika

- Nedostatek finančních prostředků na zabezpečení konceptu AZ.
- Nedostatečná vůle rezortu MO, ostatních ÚSÚ a celé společnosti k přijetí systémových změn, které zajistí jak ekonomickou výhodnost působení v AZ, tak i morální oceňování.
- Nepřijetí takových právních předpisů, které zaměstnavatelé nebudou moci a nebudou chtít obcházet.
- Nedostatečná propagace a motivace vojáků a podpora zaměstnavatelů při tvorbě AZ.
- Nedostatečná právní úprava pro použití AZ k řešení širokého spektra nevojenských bezpečnostních rizik na území ČR.
- Nedostatečná připravenost jednotek doplněných vojáky v AZ pro nasazení do operací v zahraničí.
- Nepřijetí změn právních předpisů k implementaci konceptu AZ.

2.2.12.4 Příležitosti

- Jednotlivce nebo jednotky doplněné z AZ lze využít k nasazení pro plnění vojenských úkolů OS ČR na území ČR (střežení ODOS, posílení IZS a PČR, náhrada za neobsazená místa specialistů profesionálů a jiné).
- Jednotky doplněné vojáky z AZ lze využít k nasazení na území ČR při živelních pohromách a epidemiích.
- Využití možností doplnění jednotek vojáky v AZ k pokrytí schopností nebo kapacit potřebných k plnění politicko-vojenských ambicí ČR, jež v běžných mírových podmínkách nebudou udržovány.
- Účelné využití vlastností a schopností, jimiž vojáci v AZ disponují a jež nejsou dosud dostatečně doceněny (vztah k zabezpečení obrany a zodpovědnosti za obranu teritoria, kde žijí a pracují; civilní odbornost; snaha naučit se co nejvíce nového; iniciativa; sebezapření; hrdost na příslušnost k útvaru nebo k jednotce; nadhled; ochota podrobit se vojenským drillům a nepopulárnímu výcviku).
- Využití vojáků v AZ k podpoře a propagaci OS ČR jako celku i k přípravě občanů k obraně.
- Využití schopností vojáků odcházejících ze služebního poměru ve prospěch OS ČR po stanovenou dobu po ukončení kontraktu.
- Posílení pocitu občanské odpovědnosti za obranu ČR po provedené profesionalizaci OS ČR.

2.2.13 VYHODNOCENÍ ÚČINNOSTI STÁVAJÍCÍCH ROZVOJOVÝCH PROGRAMŮ

Rozvojové programy, zaměřené na problematiku AZ, **nebyly** po dobu její existence rezortem MO **realizovány**. V oblasti výzkumu a vývoje byl sekci plánování sil MO v roce 2009 předložen návrh na řešení **výzkumného projektu** Možnosti rozvoje aktivní zálohy OS ČR s rokem ukončení 2011, který **nebyl přijat**. Projekt měl za cíl:

- najít způsob jak ovlivnit veřejné mínění a společenskou prestiž institutu AZ ve prospěch zvýšení zájmu o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti;
- hledat prostředky jak získat podporu zaměstnavatelů pro působení v AZ u svých zaměstnanců;
- najít vhodné nástroje jak optimalizovat ekonomickou výhodnost při uvolňování vojáků v AZ k plnění výcvikových úkolů pro zaměstnavatele;
- popsat vhodný systém pobídek k úhradě ztrát, které vzniknou zaměstnavatelům v souvislosti s přípravou vojáků v AZ.

Procesy tvorby a plánování použití AZ byly ovlivňovány (usměrňovány) **vydáváním vnitřních předpisů** bez střednědobého nebo dlouhodobého výhledu. V některých případech byly vydávány vnitřní předpisy s krátkodobou platností. Účinnost těchto norem je relativní, protože reagovaly na okamžitou situaci a postrádaly prvek koncepčnosti.

3. KONCEPCE AKTIVNÍ ZÁLOHY OS ČR

Zdrojem doplňování OS ČR osobami je záloha ozbrojených sil ČR (dále jen „záloha“), zahrnující AZ. Dostatečná velikost AZ je zajištěna především využitím bývalých VzP, a to vhodně nastavenými parametry dělených kontraktů uzavíraných s vojáky přijímanými do služebního poměru VzP.

Aktivní záloha je **nejlépe připravenou** zálohou OS ČR a je prostředkem **k udržení některých schopností** v období nepříznivého vývoje financování rezortu MO.

Vojáci v AZ jsou součástí zálohy OS ČR. Doplňují vybrané vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary (dále jen „vojenské útvary“) OS ČR. Vojáci v AZ jsou v době míru povoláváni na pravidelná, popř. povinná vojenská cvičení, za účelem provádění základního, zdokonalovacího nebo stmelovacího výcviku, výjimečná vojenská cvičení pro plnění úkolů při nevojenském ohrožení nebo do služby v operačním nasazení při operačním nasazení vojenských útvarů, pro něž jsou předurčení, a to na území ČR i v zahraničí.

Vojáky v AZ mohou být doplňována SM u vybraných vojenských útvarů a štábů nebo doplňovány organické jednotky ve struktuře těchto útvarů (dále jen „kmenové útvary“) nebo samostatné jednotky vytvářených útvarů v jejich podřízenosti.

Vojáci v záloze jsou **zařazováni** do AZ na základě předurčení na SM a rozhodnutí o zařazení do AZ. Na **SM**, pro něž jsou vojáci v AZ **předurčení**, jsou **služebně zařazeni** po dobu výkonu vojenské činné služby.

Do AZ nelze zařadit příslušníky bezpečnostních sborů ČR, kteří jsou ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb. Průběh služby vojáků v záloze včetně vojáků v AZ a jejich právní poměry budou řešeny zvláštním právním předpisem tak, aby byl stanoven zvláštní statut vojáků v AZ v rámci OS ČR. Proces přijetí občanů (vojáků v záloze) do AZ bude přiměřený přijetí občana do služebního poměru vojáka z povolání včetně splnění podmínky bezpečnostní způsobilosti k zamezení pronikání extremismu do OS ČR.

Vojáci v AZ jsou také prostředkem pro **posílení civilně-vojenských vztahů**, k posílení odpovědnosti veřejnosti za obranu a k utváření pozitivního obrazu OS ČR ve společnosti.

Při tvorbě projektu AZ je položen důraz na tyto základní principy:

- občan přebírá závazky dobrovolně, plní je povinně;
- u VzP dojde k rozložení závazku na část služebního poměru a část spočívající v závazku akceptovat předurčení pro konkrétní SM u útvaru a vstoupit tak do AZ, a to podle potřeb OS ČR;
- zvýší se závaznost zařazení do AZ tím, že zákonem budou taxativně stanoveny důvody, za kterých bude možné závazek předčasně zrušit.

3.1 STANOVENÍ CÍLE ROZVOJE A URČENÍ PRIORIT

3.1.1 VČASNÁ DOSTUPNOST AZ

3.1.1.1 Začlenění AZ do struktury OS ČR a limit počtů

Základem pro začlenění vojáků v AZ do struktury OS ČR je potřeba schopností, které je nezbytné v rámci OS ČR udržovat a dále rozvíjet.

Východiskem je **mírově existující organizační struktura a plánovaná válečná organizační struktura** OS ČR. Aktivní záloha slouží k doplnění mírové nenaplněnosti – mírově existujících nenaplněných SM u vojenských útvarů a k doplnění přednostně rozvíňovaných nebo vytvářených útvarů vojáků v AZ.

Aktivní záloha je tvořena na bázi **dobrovolného** převzetí **výkonu branné povinnosti** občanem při vstupu do AZ a převzetím závazku akceptovat po zákonem stanovenou dobu po ukončení služby VzP předurčení pro doplnění OS ČR. Tzv. dělený závazek při povolání do služebního poměru (část dobrovolná) a povinné plnění povinností vyplývajících ze zařazení v AZ (část povinná).

Bývalí VzP tvoří **zvláštní kategorii povinné zálohy** po dobu 5 let po ukončení jejich služebního poměru.

Počty AZ závisí na konkrétní potřebě doplnění mírové nenaplněnosti a přednostně rozvíňovaných a vytvářených útvarů, nepřekročí ale **5 000 vojáků** v AZ.

Z hlediska **předurčení** vojáků v AZ je důraz položen na SM pro:

a) vojáky ve **vojškové** (bojové) mírové organizační struktuře OS ČR. Jedná se zejména o bývalé VzP po ukončení služebního poměru a připravené vojáky v AZ, kteří jsou **součástí** určených vojenských útvarů. Mohou tvořit jejich organické jednotky. Může se jednat i o SM ve štábech.

b) vojáky – **specialisty, předurčené na jednotlivá SM** mírové organizační struktury OS ČR. Jedná se o jednotlivce nebo malé jednotky doplňované vojáky v AZ, kteří mají civilní odbornost přímo využitelnou pro plnění úkolů OS ČR v případě potřeby. Jejich nasazení v zahraničních operacích je pravděpodobné pouze v individuálních případech v rámci úkolových uskupení. Jejich příprava probíhá v odpovědnosti zařízení, která příslušnou odbornost zajišťují v době míru pro OS ČR.

c) vojáky předurčené na **SM v tabulkách počtů** jednotek doplňovaných vojáky v AZ u **vytvářených útvarů**. Jejich příprava probíhá u určených vojenských útvarů zpravidla podle teritoriálního principu. Jednotky doplňované vojáky v AZ u vytvářených útvarů mají přesně stanovené úkoly a schopnosti, kterým odpovídá struktura, výzbroj, technika, materiál a obsah přípravy. Existuje předpoklad jejich nasazení do operací na území ČR i v míru a **primárně jsou určeny a připravovány ke střežení objektů důležitých pro obranu státu**.

3.1.1.2 Řízení přípravy vojáků v AZ a odpovědnost za AZ

Odpovědnost za doplňování jednotek vojáků v AZ a zařazování vojáků v AZ na jednotlivá SM nesou **velitelé vojenských útvarů** (kmenové útvary, v jejichž struktuře jsou jednotky nebo jednotlivá SM doplňovány vojáky v AZ, a útvary, kterým je stanoven mobilizační úkol k vytvoření útvaru doplňovaného vojáků v AZ) stejně jako za zabezpečení jejich přípravy nebo aktivaci.

Velitelská struktura OS ČR je tvořena **dvěma stupni velení**: strategickým a taktickým. Na těchto úrovních je řešena **odpovědnost** za přípravu a použití jednotek a útvarů doplňovaných vojáků v AZ v souladu s obecnou působností.

A. Úloha jednotlivých stupňů velení a řízení

Působnost strategického stupně je zaměřena na **koncepční práci** v oblasti tvorby rezortních politicko-vojenských dokumentů a na tvorbu strategických vojenských dokumentů pro potřeby rezortu MO a OS ČR.

Ministerstvo obrany odpovídá za zpracování návrhů **právních předpisů** a za přípravu **vnitřních předpisů** a **norem** se zaměřením na institut AZ. Stanovuje **zásady** v oblasti tvorby, přípravy, použití, průběhu činné služby a logistického, finančního a zdravotnického zabezpečení vojáků v AZ včetně kompenzací jejich zaměstnavatelů. Stanoví také **způsob doplňování** jednotek vojáků v AZ.

Ministerstvo obrany **vytváří podmínky pro tvorbu a použití AZ** podle platných právních předpisů a stanoví k tomu základní parametry pro podřízené stupně velení. Stanoví také **limit počtů** vojáků v AZ v jednotlivých letech a **náborové cíle**.

Operační a jemu na roveň postavená (dále jen „operační“) velitelství stanovují pro svazky a útvary ve své podřízenosti organizační opatření **k vytvoření jednotek** doplňovaných vojáky v AZ **a počty SM** podle úkolů, které daný prvek má zabezpečit, nebo schopností, kterých má dosáhnout.

Operační velitelství zodpovídají za věcné plánování a organizaci přípravy AZ.

Návrh k **nasazení a povolání** vojáků v AZ předkládá **příslušné operační velitelství**.

Taktický stupeň velení má v působnosti **plánování a řízení výcviku** organických **jednotek** a **útvárů** doplňovaných vojáky v AZ včetně **vytvářených útvárů** doplňovaných vojáků v AZ.

Velitelství brigády vytvoří **podmínky pro výcvik, doplňování a zabezpečení** vojáků v AZ předurčených pro doplnění jednotek a útvárů brigády a v podřízenosti brigády.

Vojenský útvar odpovídá za **realizaci přípravy** vojáků v AZ předurčených pro jeho doplnění a pro doplnění válečně vytvářených útvárů, k nimž má útvar uložen mobilizační úkol, za **všestranné zabezpečení** vojáků v AZ a cestou KVV za jejich **povolávání** na vojenská cvičení, výjimečná vojenská cvičení a povinná vojenská cvičení ve své podřízenosti. Vojenský útvar **vyplácí** vojákovi v AZ **služné** za dobu vojenského cvičení, výjimečného vojenského cvičení, povinného vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení.

B. Úloha krajského vojenského velitelství

Krajské vojenské velitelství sehraává v systému doplňování OS ČR a v tvorbě a zabezpečení AZ významnou roli. Vydává rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu a vede evidenci vojáků v AZ. Je **výkonným orgánem** v oblasti zařazování vojáků do AZ, které provádí v součinnosti a na základě požadavků velitelů vojenských útvárů na předurčení vojáků v záloze, **vyplácení odměny** a **náhrad** za výkon vojenských cvičení, povinných vojenských cvičení nebo výjimečných vojenských cvičení v součinnosti s příslušnými veliteli vojenských útvárů a **zabezpečuje** vytvářenou jednotku doplňovanou vojáky v AZ ve své podřízenosti. Na základě požadavků vojenských útvárů **zabezpečuje povolávání** vojáků v AZ na vojenská cvičení, výjimečná vojenská cvičení a povinná vojenská cvičení.

Krajské vojenské velitelství se podílí na plánování přípravy a zodpovídá za použití a realizaci nasazení podřízené jednotky doplňované vojáky v AZ v případě potřeby.

Schéma procesního a funkčního modelu AZ je uvedeno v příloze 7 této koncepce.

3.1.1.3 Lidský potenciál k doplňování AZ

Personál rezortu Ministerstva obrany je tvořen VzP, **vojáky v činné službě – vojáky v AZ povolanými k vojenské činné službě** a občanskými zaměstnanci. Vojáci v AZ povolání k vojenské činné službě mají po dobu služby **postavení srovnatelné** s vojáky ve služebním poměru VzP.

Základním zdrojem pro tvorbu AZ jsou **VzP**, kterým ze zákona vyplyne povinnost „děleného kontraktu“, spočívající v povinnosti přijmout předurčení pro konkrétní SM v OS ČR s účinkem zařazení do AZ. Po ukončení jeho první části (služebního poměru) jsou **po dobu 5 let zařazení do zvláštní kategorie povinné zálohy** a **v případě potřeby OS ČR mohou být předurčení a zařazení do AZ na základě rozhodnutí KVV (služebního**

orgánu). Povinnost přijmout na určitou dobu SM u vojenského útvaru v rámci AZ akceptují VzP ve svém služebním závazku.

Všichni VzP po ukončení služebního poměru vedení ve **zvláštní kategorii povinné zálohy** mají za povinnost k zajištění použitelnosti pro doplnění OS ČR **oznamovat změny** důležité pro vojenskou evidenci (nabytí vzdělání, změnu zdravotního stavu a změnu bydliště) příslušnému KVV.

Zdrojem pro tvorbu AZ jsou i vybraní **občanští zaměstnanci** rezortu MO (vojáci v záloze).

Dalším zdrojem pro doplňování AZ jsou občané, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti na základě žádosti o zařazení do AZ. Ti si následně již povinně **udržují svoji vojenskoodbornou připravenost**. Jejich příprava probíhá na konkrétní SM, pro které jsou předurčeni ve struktuře OS ČR.

Vojáci v AZ jsou připravováni **na pozice** odpovídající jejich dosažené hodnosti, požadavkům na SM, pro něž jsou předurčeni, a odbornosti, a to včetně použití **do operací mimo a na území ČR**. Vybraní **vojáci v AZ** mohou být povolávání do činné služby a vysílání do **humanitárních operací**, do operací **na podporu míru, stabilizačních a rekonstrukčních operací**.

Služba v AZ **je finančně ohodnocena**. K zajištění funkčnosti konceptu AZ je zabezpečena odpovídajícím způsobem motivace a podpora vojáků v AZ, ale i kompenzace jejich zaměstnavatelů.

Podrobnosti stanoví právní předpisy.

3.1.1.3.1 Druhy vojenské činné služby vojáků v AZ

Vojenská činná služba je jasně vymezena a definovány jsou jednotlivé druhy vojenské činné služby. K jejímu výkonu jsou vojáci v AZ povolávání k vojenskému útvaru povolávacím rozkazem vydaným KVV.

A. Vojenské cvičení

Vojenské cvičení slouží k přípravě, zdokonalení a prohloubení vojenských znalostí a dovedností vojáků v AZ v době míru k plnění úkolů OS ČR.

Vojenské cvičení se vykonává na území České republiky nebo mimo území České republiky v souladu s právními předpisy a mezinárodními dohodami.

B. Povinné vojenské cvičení

Cílem povinného vojenského cvičení je zvýšit připravenost vojáků v AZ, stmelit jednotky a zabezpečit plnění mimořádných opatření v době před vyhlášením SOS.

Vojáci v AZ jsou povinni vojenské cvičení vykonávat podle potřeb OS ČR na základě rozhodnutí vlády ČR.

Celkový rozsah povinných vojenských cvičení je nejvýše šest měsíců za období realizace mimořádných opatření před vyhlášením SOS.

C. Výjimečné vojenské cvičení

Cílem výjimečného vojenského cvičení je nasazení vojáků v AZ při odstraňování následků živelních pohrom a krizových situací nevojenského charakteru za podmínek stanovených zákonem.

Výjimečné vojenské cvičení se uskuteční na základě nařízení vlády ČR za předpokladu naplnění zákonem stanovených podmínek a slouží k podpoře IZS nebo PČR. Trvá do 3 týdnů v kalendářním roce.

D. Služba v operačním nasazení

Služba v operačním nasazení na území ČR nebo mimo něj je plněním úkolů OS ČR v mírovém stavu i při mimořádných opatřeních před vyhlášením SOS.

Do služby v operačním nasazení mohou být vojáci v AZ povoláni nebo vojáci v AZ konající vojenskou činnou službu převedeni. Vojáci v AZ vykonávají službu v operačním nasazení po dobu přípravy k operačnímu nasazení a po dobu operačního nasazení.

E. Mimořádná služba

Cílem mimořádné služby je zabezpečení obrany ČR a splnění spojeneckých závazků za SOS a VS.

Dnem vyhlášení SOS nebo VS jsou všichni vojáci v AZ konající vojenskou činnou službu do mimořádné služby převedeni podle zákona.

3.1.1.3.2 Předurčování a zařazování vojáků v AZ na SM

Pro volná SM VzP v mírové a volná SM pro vojáky v mimořádné službě ve válečné organizační struktuře OS ČR jsou předurčováni vojáci v AZ. Rozhodnutí o předurčení je v kompetenci příslušného **služebního orgánu** nebo **KVV**.

Při zařazování na SM musejí být respektovány **zásady personální práce** a kariérní řád, **nestanoví-li** ve zvláštních případech příslušný **vnitřní předpis jinak**.

Limit počtů vojáků v AZ stanoví GŠ AČR.

Vojáci v AZ jsou předurčováni a zařazováni na určená SM při respektování **zásad rovného přístupu**, přičemž služební orgán přihlíží k dosaženému stupni vzdělání, civilní profesi, vojenské odbornosti a dosažené vojenské hodnosti.

Dosáhl-li voják v AZ vojenskou hodnost **nižší**, než je plánována, může být na SM předurčen, resp. zařazen jen, **pokud splňuje ostatní kritéria požadovaná** k dosažení plánované vojenské hodnosti.

Dosáhl-li voják v AZ vojenskou hodnost **vyšší**, než je plánována, může být na SM předurčen, resp. zařazen jen, souhlasí-li se **snížením hodnosti** po dobu zařazení do AZ v rozsahu příslušného hodnostního sboru.

3.1.1.3.3 Peněžní náležitosti vojáků v AZ

Systém odměňování musí být spravedlivý a efektivní.

Odměňování vojáků v AZ povolaných na vojenské cvičení, povinné vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení se realizuje v závislosti na služebním zařazení a náročnosti služby obdobně jako u VzP. Odměňování vojáků v AZ po dobu služby v operačním nasazení je řešeno příslušným právním předpisem.

3.1.1.4 Vojenský materiál

Vojenský materiál je nezbytnou součástí výstavby všech prvků OS ČR a je jedním z hlavních předpokladů jejich schopností.

Povolání vojáci v AZ, musejí být v činné službě **všestranně zabezpečeni**, tedy i předepsanou **výzbrojí, technikou a materiálem** (dále jen „VTM“).

3.1.1.5 Příprava vojáků v AZ

Vojáci v AZ se připravují na plnění úkolů OS ČR v rámci pravidelných **vojenských cvičení** v rozsahu do **4 týdnů** v kalendářním roce. Vojáci, kteří nevykonali vojenskou činnou službu, vykonají v prvním roce trvání první dohody o zařazení do AZ **základní výcvik** v rozsahu do **12 týdnů**.

Obsahem přípravy a výcviku AZ je příprava jednotlivce a jednotky k **plnění úkolů** OS ČR.

Systém přípravy a výcviku AZ je realizován v souladu se schválenou **Koncepcí přípravy personálu rezortu Ministerstva obrany**.

Výcvik je plánován a organizován **organickými veliteli a štáby** a je prováděn v souladu s programy přípravy druhů vojsk a služeb buď v **posádce** formou teoretické a praktické přípravy, ve výcvikových zařízeních v **místě dislokace útvaru**, pro nějž jsou vojáci v AZ předurčeni, nebo ve **vojenských výcvikových prostorech (VVP)**. Praktická cvičení mohou být organizována i mimo VVP v součinnosti s **jinými určenými útvary** nebo s **mimorezortními partnery**.¹⁾

3.1.1.6 Připravenost a pohotovost AZ

Po ukončení výcviku na úrovni organické jednotky, útvaru nebo úkolového uskupení (dále jen „uskupení“) je na základě **přezkoušení a prověření úrovně schopností** hodnocena připravenost uskupení k plnění úkolů v určité operaci nebo skupině operací, případně pro plné spektrum operací. Požadovaná úroveň schopností pro jednotlivé skupiny operací je každému uskupení nebo jednotce, která může být nasazena do operace, samostatně stanovena v plánu rozvoje schopností.

3.1.2 NASAZENÍ AZ V OPERACÍCH

K doplnění **jednotek určených k operačnímu nasazení** na i mimo území ČR bude přednostně použito vojáků v AZ – bývalých VzP po ukončení služebního poměru.

Při plnění úkolů **přímo nesouvisejících** s obranou země **mohou být** síly a prostředky OS ČR doplněné vojáky v AZ **nasazené** do nevojenských operací **k plnění asistenčních úkolů** souvisejících s předcházením a odstraňováním následků **průmyslových havárií a živelních pohrom** k podpoře IZS, k plnění úkolů PČR nebo jiných úkolů.

Při operačním nasazení vojenských útvarů, pro něž jsou vojáci v AZ předurčeni, jsou tito vojáci **do operací na území České republiky** a **mimo území České republiky** povoláváni do **služby v operačním nasazení**.

3.2 IDENTIFIKACE CÍLŮ, KTERÉ VYŽADUJÍ SPOLUPRÁCI

NEBO JSOU NEKOMPATIBILNÍ S CÍLI JINÝCH MINISTERSTEV

Spolupráci ministerstev, ústředních správních úřadů a dalších orgánů státní správy, samosprávy i nestátního sektoru jak v legislativní oblasti, tak i v naplňování obranného plánování vyžadují tato opatření:

1. Společné působení na zaměstnavatelské subjekty, zavedení motivačních opatření, přiměřená kompenzace zaměstnavatelů a odměňování vojáků v AZ.
2. Odstranění překážek pro aktivní zapojení občanů na zajišťování obrany ČR.
3. Prohloubení součinnosti Ministerstva obrany s ostatními ústředními správními úřady (ÚSÚ) a dalšími orgány státní správy, samosprávy, nestátního sektoru, akademické obce a zaměstnavatelskými svazy.
4. Vytvoření koordinačního orgánu pro zálohy a přípravu občanů k obraně v rámci již fungujících výborů Parlamentu ČR nebo vlády ČR.

¹⁾ §§ 14 a 29 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

5. Využití stávající platformy a orgánů vlády ČR k jednání se zaměstnavateli k prosazení požadavků ve vztahu k zaměstnancům – vojákům v AZ (tripartita).
6. Prosazení problematiky zajišťování obrany jako celospolečenské otázky v celém spektru státních institucí, nestátního sektoru a občanských sdružení.
7. Dotace na podporu činnosti zájmových organizací, které mají ve svých cílech součinnost a spolupráci s OS ČR.
8. Dotace z mimorezortních zdrojů na podporu vzdělávání, rekvalifikace, stipendia, praxe v rámci konceptu AZ.

4. STRATEGIE DOSAŽENÍ POŽADOVANÉHO STAVU

4.1 SPECIFIKACE PROGRAMŮ, KTERÉ KONKRETIZUJÍ REALIZACI KONCEPCE V JEDNOTLIVÝCH DÍLČÍCH OBLASTECH

4.1.1 VČASNÁ DOSTUPNOST AZ

K vytvoření odpovídajících podmínek pro dosažení předpokládaných operačních schopností a nasaditelnosti OS ČR v souladu s Vojenskou strategií 2008 je nezbytné provést opatření navazující na Koncepci AZ, která musí být vzájemně provázána a realizovatelná.

Využití AZ pro doplnění útvarů plánovat podle potřeby konkrétního vojenského útvaru a úkolů, které má plnit.

4.1.1.1 Rozložení kompetencí v oblasti AZ

Na všech úrovních velení a řízení OS ČR v rámci celého procesu velení a řízení a jednotlivých procesů plánování, operativního řízení, kontroly a analýzy **provést revizi** a jednoznačně **stanovit nové působnosti i zodpovědnost** za jednotlivé skupiny procesů.

V rámci GŠ AČR vytvořit **pro řízení AZ organizační strukturu obvyklou v aliančním a unijním prostředí** usnadňující koordinaci a mezinárodní spolupráci.

Působnost GŠ AČR soustředit zejména na **koncepční řízení** – plánování tvorby, přípravy a použití AZ v dlouhodobém a střednědobém horizontu – a minimalizovat jeho podíl na operativním řízení oblasti AZ.

Po transformaci operačních stupňů velení upravit procesní model MO, kde **stanovit zodpovědnost** za procesy směrem k AZ a vymezit **místo a úlohu** jednotlivých organizačních celků MO.

Současně využít systém získávání, předávání a realizace **zkušeností** z operačního nasazení sil OS ČR a jejich vlivu na přípravu a výcvik v rámci této koncepce (Lessons Learned).

V zájmu zefektivnění, zeštíhlení a přizpůsobení velitelské struktury připravit **velitelství brigád** a základen k **realizaci opatření** v doplňování vlastního a podřízených útvarů AZ. Pro zajištění funkčnosti **konceptu AZ** postupovat podle ustanovení bodu 3.1.1.2.

Kompetence a působnost v oblasti AZ upřesní právní a vnitřní předpisy.

4.1.1.2 Opatření pro tvorbu AZ

Úpravou právních předpisů vztahujících se k průběhu vojenské činné služby a právním poměrům vojáků, zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, i dalších právních předpisů vytvořit **motivační složku odměňování** pro vojáky v AZ, která bude odrážet náročnost služby v AZ.

Vojákům v AZ, pokud je to pro rezort MO potřebné, umožnit **zdokonalovací přípravu a vojenský výcvik** v zahraničí. Výcvik v zahraničí považovat za vojenské cvičení, krátkodobě

lze vyslat vojáka v AZ na zahraniční služební cestu se všemi náležitostmi jako u VzP. Pro tyto účely **plánovat** příslušnými organizačními stupni **finanční prostředky**.

Úpravou stávajících právních předpisů a vnitřních předpisů rezortu MO ve vztahu ke **zdravotnímu stavu** docílit situace, kdy požadavky na zdravotní stav zájemců o službu v AZ budou diferencovány podle **odbornosti, nasaditelnosti** kmenového vojenského útvaru nebo uskupení, jejich **předurčení a funkčního zařazení**. Kritéria posuzování zdravotní způsobilosti více diferencovat podle věku posuzovaného, obdobně jako při hodnocení zdravotní způsobilosti VzP ve stejném věku.

Posilovat **atraktivitu a pozici vojáků v AZ** tak, aby byla naplněna jejich úloha ve prospěch OS ČR. Postavení **AZ prezentovat na veřejnosti** a při vhodných příležitostech v celé společnosti.

Službu v AZ prezentovat jako **veřejnou službu pro společnost**, ve prospěch **občanů** a pro **stát**. Jako motivační nástroj plně využívat formu **morálního oceňování** jednotlivců za **zásluhy** nebo **dosahované výsledky** prostřednictvím rezortních nebo vojenských **vyznamenání**.

Vojákům v AZ **umožnit využití** centrálně poskytovaných **rekreačních** možností a **ubytovacích služeb** obdobně jako bývalým VzP.

Zájemcům z řad vojáků v AZ **umožnit pořízení 1** kompletní **soupravy vojenského stejnokroje 97 – vycházkového** k využití mimo činnou službu při slavnostních příležitostech a při prezentaci AČR, OS ČR nebo rezortu MO na veřejnosti. **Podmínky** pořízení a nošení stejnokroje odvodit od podmínek stanovených **pro VzP**. Zvláštnosti stanovit příslušným stejnokrojovým předpisem.

4.1.1.3 Výzbroj, technika a materiál (VTM) určené pro AZ

Jednotlivé vojáky v AZ **vybavit** po dobu zařazení do AZ materiálem osobního použití MU 2.1 **podle** příslušné výstrojní **normy** v nejnutnějším rozsahu. Ostatní vojenskou výstroj pro výcvik a nasazení podle typu jednotky AZ uložit a vydávat na základě **rozhodnutí příslušného velitele**.

Pro výcvik a činnosti za nepříznivých klimatických podmínek příslušnými veliteli plánovat a přiznávat **zvýšenou výstrojní normu** v rozsahu podle náročností úkolů, které vojáci v AZ mají plnit.

Výstrojní zabezpečení vojáků v AZ **v případě nasazení** do operace řešit **zvýšenou výstrojní normou** podle platných vnitřních předpisů obdobně jako u vojáků v povolání.

Zjednodušit systém obměny a doplňování výstroje ve prospěch vojáků v AZ.

Soudobý systém zabezpečení **zbraní, techniky a materiálu pro výcvik** a nasazení jednotek doplňovaných vojáků v AZ u útvarů vytvářených KVV ponechat.

4.1.1.4 Příprava a výcvik AZ

Systém přípravy musí být zvolen tak, aby umožňoval udržování vojenskoodborné připravenosti vojáků v AZ k nasazení podle předurčení. Jeho obsah a intenzita budou stanoveny v závislosti na plánovaném použití jednotek doplňovaných vojáků v AZ.

Za **základní schéma** plánování přípravy vojáků v AZ považovat **tříleté výcvikové období**. Společný výcvik v jednotkách realizovat **v gesci doplňovaných útvarů, KVV** nebo u **stanovených vojenských útvarů**. Důraz položit na odbornou přípravu.

Velitelský sbor připravovat k vedení polního výcviku a zkvalitnění odborného a bojového stmelení jednotek doplňovaných vojáky v AZ podle typu a úkolu doplňovaného vojenského útvaru.

Za **optimální dobu** komplexního polního výcviku považovat 5–7 dní. Pokud není možné zabezpečit zdokonalovací přípravu jednotlivce, malé jednotky nebo velitelského sboru v rámci plánované přípravy, lze ji v mimořádných případech a v souladu s možnostmi kmenového útvaru provádět o **sobotách a nedělích**.

Při zavádění nové techniky, zbraní a zbraňových systémů plánovat využití simulační a trenažérové techniky i pro potřeby výcviku vojáků v AZ.

4.1.1.4.1 System a rozsah přípravy vojáků AZ bez vojenské přípravy

Vojáci bez předchozí vojenské činné služby zařazení do AZ dosáhnou základní vycvičenosti absolvováním **základního výcviku** v trvání do 12 týdnů.

Vojáky v záloze, u nichž od ukončení vojenské činné služby **uplynula doba delší než 5 let**, podrobit k ověření stupně vojenských schopností **přezkoušení** v rozsahu základního výcviku a v rozsahu kvalifikačních požadavků SM, pro něž jsou předurčení.

4.1.1.4.2 Další příprava vojáků v jednotkách doplňovaných vojáků z AZ

V organických jednotkách organizovat další **stmelovací výcvik** do stupně četa (rota, baterie). V souladu se záměrem předurčování na jednotlivá SM souběžně, v gesci kmenového útvaru nebo vojenského útvaru zodpovědného za realizaci výcviku jednotky, organizovat další odborné zdokonalovací nebo přeškolovací kurzy. Za vyvrcholení výcviku považovat taktické cvičení (TC) a odborné taktické cvičení (OTC) s nebo **bez** bojové střelby v rámci komplexního polního výcviku.

4.1.1.4.3 Příprava vojáků v AZ do 5 let po ukončení vojenské činné služby

Zdokonalovací a stmelovací výcvik nebo precvičení organizovat se souhlasem nadřízeného stupně **v rozsahu podle rozhodnutí velitele** kmenového vojenského útvaru, který nese odpovědnost za jeho připravenost. Za vyvrcholení přípravy považovat taktické cvičení jednotek nebo útvarů anebo certifikační cvičení úkolového uskupení před nasazením do operace.

4.1.2 **PŘIPRAVENOST A POHOTOVOST AZ**

Vojáky v AZ nebo úkolová uskupení, k jejichž sestavení bylo použito i vojáků v AZ, nasazovat až po použití profesionálních vojenských záchranných a specializovaných útvarů.

Podmínkou nasazení vojáků v AZ nebo úkolových uskupení, k jejichž sestavení bylo použito i vojáků v AZ, je **dosažení jejich pohotovosti**.

4.1.3 **ROZPRACOVÁNÍ KONCEPCE AZ V DALŠÍCH DOKUMENTECH**

Ustanovení Koncepce AZ musí být rozpracována a **implementována do procesů** probíhajících v rezortu MO ve formě konkrétních opatření zařazených do plánů.

Koncepce AZ je základním podkladem a bude využita podle potřeby pro zpracování nových a aktualizaci stávajících koncepcí v působnosti rezortu MO.

4.2 **NÁROKY NA FINANCOVÁNÍ KONCEPTU AZ**

Zvýšení požadavků na finanční prostředky k realizaci konceptu AZ je nutné očekávat především u **osobních výdajů** na vojáka v AZ **při operačním nasazení** nebo **přípravě na operační nasazení**

- vyplývající z rozdílu **mezi výší služného a příjmem při výkonu civilního zaměstnání**, který by měl být v tomto případě nahrazen;
- **při kompenzaci zaměstnavatele.**

Ke snížení požadavků na finanční prostředky v oblasti osobních výdajů dojde v období přípravy vojáků v AZ v **rámci běžného plnění úkolů** mimo operační nasazení nebo přípravu na operační nasazení

- při porovnání **výdajů na vojáka v AZ a VzP** obdobné hodnoty a vykonávané funkce vzhledem k **rozdílné délce** přípravy.

Celkové náklady na realizaci základních opatření Koncepce AZ **budou zahrnuty do rozpočtu** kapitoly MO na příslušný rok. Z hlediska výše mandatorních výdajů na vojáky v AZ budou tyto náklady zahrnuty do předpokládané výše 55 % všech mandatorních výdajů plánovaných v rozpočtu.

Náklady spojené s nasazením sil a prostředků AZ v rámci **výjimečného vojenského cvičení** budou vyžadovány jako navýšení rozpočtu kapitoly MO.

Náklady na ubytování, naturální stravování a přepravní náležitosti po dobu vojenského cvičení a povinného vojenského cvičení vojáků v AZ jsou výdaji ze státního rozpočtu kapitoly MO.

Stanovení finančních nároků k realizaci konceptu AZ je rozpracováno v kapitole 5.

4.3 OČEKÁVANÉ DŮSLEDKY KONCEPCE A PROGRAMŮ V JEDNOTLIVÝCH LETECH A V PRŮŘEZOVÝCH OBLASTECH

V počáteční etapě rozpracování a implementace Koncepce AZ půjde o pochopení nového konceptu AZ. Neméně důležitá bude skutečnost, jak přijme koncept AZ procesní model uvnitř rezortu MO. Rozhodující úlohu při uplatňování konceptu AZ v praxi budou mít nepochybně velitelé všech stupňů.

Projekt AZ má naději na úspěch tehdy, pokud se podaří provést klíčové legislativní a procesní změny, ale i změny v myšlení lidí.

4.4 REGIONÁLNÍ ROZMĚR KONCEPCE

Význam této koncepce v regionech se projeví zejména v sounáležitosti občanů s vojáky v AZ jako součástí obranného systému, podpory IZS a řešení nevojenských krizových situací.

4.5 LEGISLATIVNÍ A NELEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ, KTERÁ KONCEPCE VYŽADUJE

Realizace jednotlivých ustanovení této koncepce je podmíněna uskutečněním nezbytných **legislativních změn**, především zákona č. **219/1999** Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. **220/1999** Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. **221/1999** Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. **585/2004** Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, ale i **novelizaci zákonů mimo gesci MO**: zákona č. **262/2006** Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. **218/2000** Sb., o rozpočtových pravidlech, **daňových zákonů** a navazujících právních předpisů.

K implementaci Koncepce AZ bude nezbytné přijmout **systémové změny** a rozsáhlé **změny vnitřních předpisů** týkajících se zejména postavení vojáka v AZ, posuzování zdravotní způsobilosti uchazečů, postupů při vyplácení náležitostí, zásad organizace přípravy,

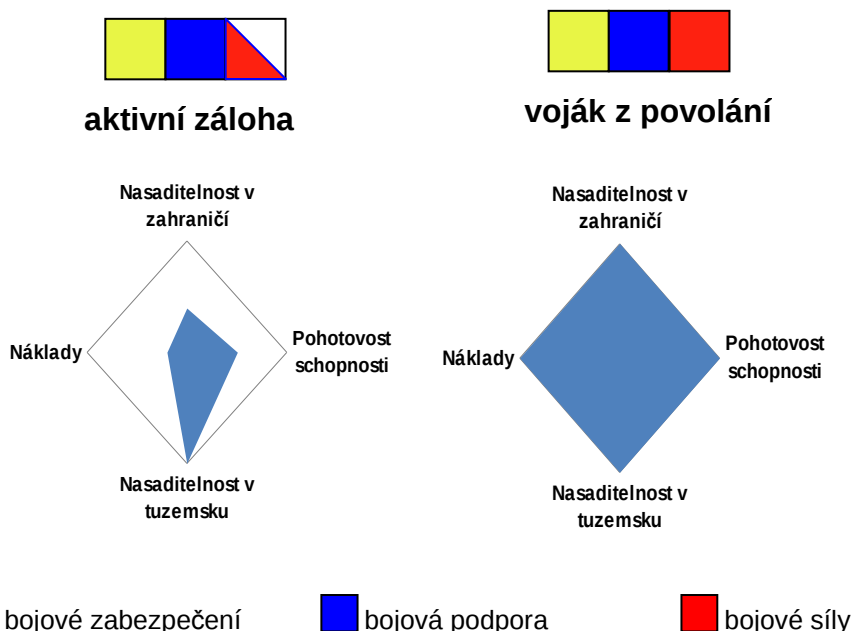
vedení evidence, stejnokrojevého předpisu a výstrojních náležitostí, náležitostí při vojenských cvičeních apod.

Přehled nelegislativních opatření je uveden v části 8. této koncepce.

5. STANOVENÍ FINANČNÍCH NÁROKŮ

Ekonomická **výhodnost** projektu AZ v porovnání s náklady na VzP se projeví zejména v období přípravy vojáků v AZ v rámci běžného režimu výcviku. V případech **přípravy k operačnímu nasazení** nebo **při operačním nasazení** budou náklady na vojáka v AZ stejné nebo vyšší než u VzP.

Koncept AZ umožní **udržení schopností OS ČR za nižší náklady**. Neznamená to, že VzP mohou být zcela nahrazeni vojáky v AZ, především z důvodů nižší připravenosti dané kratší dobou výcviku v roce a možností se vyvázat z nasazení v míru. Možnost doplnění schopností OS ČR vyjadřuje následující grafika.

Z modelových výpočtů vyplývá, že průměrné osobní výdaje na jednoho vojáka AZ se mohou pohybovat v rozmezí 65 000 až 85 000 Kč za rok. Tato částka se bude zvyšovat s délkou nasazení.

Pro srovnání, průměrné osobní výdaje na jednoho VzP se pohybují ve výši přibližně 500 000 Kč za rok (plat, příspěvek na bydlení a související výdaje).

5.1 BĚŽNÉ VÝDAJE

Celková kalkulace s hodnocením jednotlivých variant je uvedena v příloze 8 této koncepce. V této kapitole jsou uvedeny preferované varianty.

a) Podpora zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) – vojáků v AZ

Ze zvažovaných variant vychází jako nejvhodnější nástroj pro motivaci zaměstnavatelů vojáků v AZ model „dvou typů náhrad“. Vojáci v AZ-OSVČ (v současnosti tvoří 11,1 % z celkového počtu AZ) by v systému byli zvýhodněni tím, že by pobírali nejenom náhradu, ale měli by nárok na služné a další benefity. Jedná se o adekvátní zvýhodnění z toho důvodu,

že jejich příjem závisí pouze na jejich podnikatelských aktivitách a povolání na cvičení nebo nasazení je může poškozovat více než zaměstnance.

- Základem pro výpočet je **průměrná mzda přepočítaná na jeden den** (s předpokladem jejího zvýšení v následujících letech) 1 250,- Kč a **odvody** ve výši 425,- Kč (34 %). Celkem tedy **1 675,- Kč** za zaměstnance-vojáka v AZ a den;
- Částka je vyplácena poměrně zpětně za rok;
- Model „dvou náhrad“ umožňuje zaměstnavatele kompenzovat za neplánované nasazení jejich zaměstnanců v průběhu roku. Konkrétně, zaměstnavatel by obdržel za jeden den, kdy by byl zaměstnanec na plánovaném vojenském cvičení 2/3 výše uvedené sumy, tedy 1 117,- Kč za den. Pokud by ovšem byl zaměstnanec neplánovaně nasazen, pak by obdržel celou částku poměrně za rok, tedy 1 675,- Kč za den;
- Pokud se voják v AZ účastní v daném roce dvaceti dnů výcviku, zaměstnavatel obdrží náhradu 22 340,- Kč za rok. Pokud by ovšem byl tento voják v AZ během těchto dvaceti dnů i nasazen, zaměstnavatel obdrží náhradu v plné výši, tedy 33 500,- Kč;
- Organizační složky státu budou řešit nepřítomnost v práci z vlastních prostředků;
- **Výhody** tohoto modelu jsou: adresnost, administrativa a kontrola systému jsou v rukách MO, motivace zaměstnavatelů k tomu, aby zaměstnávali a uvolňovali vojáky AZ, přičemž druhá složka náhrady jim nabízí možnost kompenzace neplánovaných absencí zaměstnanců;
- **Nevýhodou** tohoto modelu je dodatečný nárok na rozpočet MO.

b) Služné pro vojáka v AZ po dobu výkonu činné služby

- **Poměrná část platu podle tarifikace srovnatelného** (obdobného) SM v doplňované jednotce v základním tarifu;
- Přesná částka se bude dát vypočítat až podle konkrétní organizační struktury jednotek doplňovaných AZ;
- Od 1. ledna 2014 bude **zvýšena o odvody** na zdravotní a sociální pojištění;
- Finanční náhrada **rozdílu** mezi **služným** po dobu služby v operačním nasazení a **mzdou** (platem) v zaměstnaneckém poměru;
- Průměrné služné pro vojáka v AZ bez odvodů by činilo **957,- Kč na den**. Voják v AZ by tedy za 20 dnů obdržel 19 140,- Kč;
- **Výhodami** jsou: zvýšení motivace příslušníků AZ, rovnocenné postavení vojáků v AZ a VzP při výkonu stejné činnosti, umožňuje kariérní růst;
- **Nevýhodami** jsou: dodatečný nárok na rozpočet MO, služné nemusí plně kompenzovat ušlou mzdu.

c) Odměna za dostupnost po dobu zařazení do AZ

- Z důvodu zvýšení motivace se navrhuje zvýšit ze současných 500,- Kč na **1 000,- Kč** měsíčně;
- Voják v AZ má nárok na měsíční odměnu, která je vyplácena jednou **za rok**;
- Náklad na jednoho vojáka v AZ by tedy byl **12 000,- Kč na rok**;
- **Výhodami** jsou: zvýšení motivace vojáků v AZ, kompenzace za dosažitelnost;

- **Nevýhodou** je dodatečný nárok na rozpočet MO.

d) Poskytování stipendia vojákům v AZ – studentům civilních vysokých škol během studia

- **Perspektivní skupinou** nejenom pro AZ, ale především pro OS ČR jsou studenti civilních vysokých škol, proto je žádoucí jejich zvýšená podpora;
- Jednou z možností je **poskytování stipendia** během studia, jehož výše by byla stanovena v závislosti na délce podepsané dohody;
- Pokud by se po ukončení studia voják v AZ stal VzP, byl by mu předchozí závazek k odsloužení určitého počtu let v AZ odpuštěn;
- Studenti, kteří by měli nárok na stipendium, by nepobírali odměnu;
- **Výhodou** je **podchycení zájmu** u studentů VŠ – příprava mladé generace k obraně ČR a perspektivně zdroj pro doplnění důstojnického sboru (náklady na vzdělání nenese rezort MO);
- **Nevýhodou** je dodatečný nárok na rozpočet MO.

e) Výstrojní zabezpečení vojáka v AZ po dobu zařazení v AZ

- Náklady na jednorázové základní vystrojení polním stejnokrojem podle normy činí cca 20 000 Kč/osobu.

5.2 INVESTIČNÍ VÝDAJE

Výdaje na investice do nemovité infrastruktury a movitého majetku nejsou k realizaci projektu AZ požadovány a nebudou plánovány mimo rámec OS ČR.

5.3 POROVNÁNÍ FINANČNÍCH NÁROKŮ NA VzP A VOJÁKA v AZ

Oproti stávajícímu systému AZ bude nový koncept náročnější na finanční prostředky ze státního rozpočtu, respektive z rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany. Pokud nebudou tyto prostředky v letech platnosti této koncepce vyčleněny, pak nebude možné žádoucím způsobem naplnit limit počtů vojáků v AZ a provést revitalizaci tohoto projektu.

Nárůst finančních prostředků bude postupný a rozložený především v letech 2013/2014–2020. **Náklady na 5 000 vojáků v AZ** (maximální počet, skutečný bude nižší) mimo nasazení (včetně nákladů na ubytování, proviantní zabezpečení a výstroj) se bude podle kvalifikovaného odhadu v cenách 2012 pohybovat **do 450 000 000 korun ročně** (cca 90 milionů Kč na tisíc vojáků v AZ, oproti 500 milionům na tisíc VzP).

U VzP je placena především dostupnost, dosažitelnost a připravenost, což znamená, že jsou okamžitě podle potřeby OS ČR připraveni k nasazení. A z toho vyplývá i jejich **nenahraditelnost**. Některé činnosti mohou být vykonávány vojáky v AZ buď téměř okamžitě (například u specialistů), či po určité době intenzivní přípravy (například při nasazení vojáků v AZ spolu s profesionálními vojáky v zahraničních operacích).

V době míru je tedy možné ušetřit finanční prostředky díky AZ, protože **příprava vojáků v AZ je financována jenom po část roku**. V případě přechodu do krizových stavů je pak možné AZ okamžitě využívat k udržení a doplnění schopností OS ČR. Jedná se tedy o **dlouhodobou úsporu**. Je nutné mít ovšem na paměti, že **v období přípravy k nasazení a nasazení mohou být vojáci v AZ dražší než VzP** (především z důvodu kompenzace ztráty pracovní síly po určitou dobu zaměstnavatelům a náhradou rozdílu mezi služným a příjmem v civilním zaměstnání).

6. PROCES AKTUALIZACE

Koncepce AZ bude **aktualizována** pravidelně na základě aktualizace **Obranné strategie ČR** a **Bezpečnostní strategie ČR**, případně nepravidelně **při zásadní změně vstupních podmínek nebo předpokladů**.

7. ZÁKLADNÍ PRINCIPY ZPRACOVÁNÍ

Základním principem zpracování této koncepce je princip **udržení schopností OS ČR** v duchu strategických dokumentů ČR k obraně.

8. PLÁNOVANÉ PROGRAMY, SYSTÉMOVÉ ZMĚNY A OPATŘENÍ

Koncept AZ **nebude** dobře **fungovat bez motivačních faktorů**. Bude nezbytné zčásti kompenzovat znevýhodnění vojáků v AZ na trhu práce. Není možné vytvořit systém kompenzací tak, aby byli uspokojeni všichni vojáci v AZ (zaměstnanci i OSVČ) a zaměstnavatelé bez dopadů na rozpočet kapitoly MO.

Systém tvorby AZ nemůže být postaven pouze **na materiálních výhodách**, proto je nutné položit důraz na **společenské ocenění**.

Ochrana vojáků v AZ zákonem **v pracovněprávních vztazích je možná**. Její naplňování je však obtížné. V případě dlouhodobějšího výkonu vojenské činné služby (služba v operačním nasazení) je nezbytné doplnit ji do výčtu v právních předpisech, v § 47 zákoníku práce platí po návratu z vojenského cvičení stejné postavení, jako má žena po mateřské dovolené.

8.1 CÍLE, NÁSTROJE A CESTY K JEJICH DOSAŽENÍ

Základním cílem změn je vytvořit takové prostředí, které umožní efektivně dosáhnout potřebného personálu.

8.1.1 OPATŘENÍ K MOTIVACI ZAMĚSTNAVATELŮ VOJÁKŮ V AZ V PODNIKATELSKÉ SFÉŘE

- náhrada (kompenzace) za nenadálé výdaje z důvodu nepřítomnosti zaměstnance v práci;
- „Partnerství při obraně České republiky“ spočívající v tom, že se zaměstnavatel formou memoranda zaváže k podpoře jím zaměstnávaných vojáků v AZ a bude moci využívat značku rezortu MO obdobnou značce kvality;
- spolupráce zaměstnavatelů a rezortu MO v oblasti poskytování stáží pro VzP před ukončením služebního poměru;
- rezort MO bude informovat zaměstnavatele o záměru vojenských cvičení vojáků v záloze v dostatečném předstihu.

8.1.2 OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ V ZAMĚSTNANECKÉM POMĚRU

- nárok na služné ve výši alikvotní části platu VzP na stejném nebo obdobném SM po dobu výkonu vojenské činné služby;
- odměna za závazek, dostupnost a dosažitelnost;
- zápočet doby činné služby v AZ do výsluhy bývalým VzP podle koeficientu (vojenská činná služba 1, služba v operačním nasazení 2) obdobně jako při službě ve služebním poměru.

8.1.3 OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ Z ŘAD STUDENTŮ

- poskytování stipendia po omezenou dobu výměnou za závazek stát se vojákem v AZ po určitou dobu místo odměny;
- uznatelnost doby výkonu vojenské činné služby jako povinné praxe během studia.

8.1.4 OPATŘENÍ K MOTIVACI VOJÁKŮ V AZ Z ŘAD OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH

- náhrada za ztížené podmínky nebo ztrátu po dobu výkonu vojenské činné služby.

8.1.5 OKRUH VÝHOD PRO VOJÁKY V AZ V RÁMCI MOŽNOSTÍ REZORTU MO

- lékařská péče v rozsahu VzP (dohoda s VoZP, nutný přechod od jiných pojišťoven);
- krátkodobá rekreace v útvarových VŠZ za podmínek pro zaměstnance rezortu MO;
- rekreační pobyty v zařízeních VLRZ, p. o., za podmínek stanovených pro zaměstnance rezortu MO nebo vojenské důchodce (dohoda s VLRZ, p. o.);
- možnost ubytování v ubytovnách Armádní Servisní, příspěvkové organizace (AS-PO) za podmínek stanovených pro vojenské důchodce;
- poskytnutí nebo pronájem společenských a kulturních zařízení za podmínek pro zaměstnance rezortu MO;
- možnost nákupu soupravy vycházkového vojenského stejnokroje s doplňky pro zájemce.

8.1.6 OPATŘENÍ STRATEGIE KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

- zpřístupnit možnost požádat o zařazení do AZ pro občany, k tomu využít internetové stránky army.cz;
- odkaz na problematiku AZ umístit na titulní stránku army.cz, touto cestou umožnit stažení potřebných formulářů a korespondenci;
- rezortem MO zahájit systematickou spolupráci s vysokými školami a v jejím rámci zvyšovat povědomost o problematice AZ a dalších aktivitách MO v oblasti přípravy občanů k obraně;
- organizátory propagačních akcí s účastí rezortu MO (AČR) využívat ke komunikaci s potencionálními uchazeči o službu v OS ČR a AZ s přímou účastí vojáků v AZ;
- morálně oceňovat ty vojáky v AZ, kteří dlouhodobě získávají další zájemce o službu v AZ.

8.2 LEGISLATIVNÍ A NELEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ

Změny v právních a vnitřních předpisech k zavedení konceptu AZ jsou nezbytnou klíčovou podmínkou a současně, v případě neuskutečnění, i rizikem jeho realizace v systému zabezpečení obrany ČR.

8.2.1 ZMĚNY V PRÁVNÍCH PŘEDPISECH

- legislativně vyřešit převzetí děleného kontraktu VzP v rámci závazku při povolání do služebního poměru;
- stanovení vyvážených povinností a nároků vyplývajících ze služebního závazku;
- stanovení vymahatelnosti a sankcí za nesplnění závazků vyplývajících z kontraktu a rozhodnutí o zařazení do AZ;

- vydefinovat a popsat průběh služby vojáků v AZ;
- přizpůsobit délku vojenských cvičení, povinných vojenských cvičení a výjimečných vojenských cvičení novým podmínkám, definovat podmínky služby v operačním nasazení;
- upravit a sjednotit finanční motivační faktory pro vojáky v AZ a kompenzace zaměstnavatelům;
- umožnit nošení vojenského stejnokroje vojákům v AZ i mimo činnou službu po dobu zařazení do AZ a za podmínek stanovených stejnokrojovým výnosem;
- definovat postavení vojáků v AZ ve struktuře OS ČR;
- započítávání doby vojenské činné služby po dobu zařazení v AZ do odsloužených let pro výpočet výsluhových náležitostí podle stanoveného koeficientu;
- neumožnit změny pracovně právních vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem – vojákem v AZ po dobu výkonu služby v operačním nasazení;
- upravit normy trestního práva v souvislosti se změnami povinností vojáků v AZ;
- kritéria pro posuzování zdravotní způsobilosti vojáků v průběhu jejich zařazení do AZ upravit tak, aby na ně bylo pohlíženo stejně jako na VzP;
- zdravotní kritéria nastavit tak, aby přechod vojáků po ukončení služebního poměru do AZ akceptoval zdravotní způsobilost po celou dobu 5leté lhůty.

8.2.2 ZMĚNY VE VNITŘNÍCH PŘEDPISECH

- zajistit vedení evidence vojáků v AZ v Informačním systému o službě a personálu včetně stanovení povinnosti aktualizovat údaje formou osobních změn;
- stanovit zásady, normy, formy a systém přípravy vojáků v AZ, jejich cílové schopnosti a způsob dosažení;
- umožnit uznatelnost (započítávání) doby základního výcviku nebo jeho části a praxe v AZ pro účely přijetí vojáka v AZ do služebního poměru VzP.

8.3 STRUKTURA FINANCOVÁNÍ

Financování projektu AZ bude zajištěno **ze státního rozpočtu** prostřednictvím kapitoly Ministerstva obrany (běžné výdaje) a **z mimorozpočtových zdrojů** (příspěvky, dotace, vzdělávací programy jiných rezortů a příspěvkových organizací, slevy z daňového zatížení) rezortu MO.

Zajištění zdrojů mimo rozpočet rezortu MO musí být věnována pozornost, protože **jsou motivačním nástrojem** k dosažení potřebných počtů personálu.

8.4 VYHODNOCENÍ REALIZACE PROGRAMŮ NA ZÁKLADĚ PRŮBĚŽNÉHO MONITOROVÁNÍ

Žádné specializované programy nebo projekty k novému pojetí AZ nebyly vytvořeny ani zavedeny do praxe.

8.5 ZHODNOCENÍ VLIVU NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Zátěž na životní prostředí vyvolaná realizací Koncepce AZ se nepředpokládá.

8.6 REGIONÁLNÍ DOPADY A DOPADY NA ZAMĚSTNANOST

8.6.1 REGIONÁLNÍ DOPADY KONCEPCE AZ

Realizací Koncepce AZ dojde nepochybně k **formování pozitivního vztahu občanů regionu** jak k vojákům v AZ, tak i směrem k OS ČR a zajišťování obrany jako celku. Podmínkou je splnění záměru využití AZ k plánovanému účelu.

K prosazení nového pojetí AZ mohou velkou měrou přispět regionální politici a představitelé samosprávy. Zejména se bude jednat o **podporu legislativních změn a změn ve vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec** (voják v AZ) po dobu zařazení do AZ.

Z nelegislativních opatření se bude jednat o **kommunikaci** představitelů krajů s regionálními **zaměstnavateli** k podpoře projektu AZ.

8.6.2 DOPADY KONCEPCE AZ NA ZAMĚSTNANOST

Koncept AZ je v oblasti získávání personálu do určité míry postaven na **principu řešení nezaměstnanosti**, zejména mladé generace, případně na zvyšování její kvalifikace. Jedním z cílů konceptu AZ je **nabídka alternativy při nedostatku pracovních příležitostí** k uplatnění v AZ.

Nabídka uplatnění v AZ se může, s ohledem na vstupní podmínky, týkat vybrané kategorie nezaměstnaných a může se stát součástí strategie zaměstnanosti příslušných regionálních úřadů práce.

8.7 PROGRAM IMPLEMENTACE

Cílem programu implementace Koncepce AZ je upravit příslušné právní předpisy, případně vytvořit právní předpisy nové a koncepci uvést do praxe.

Hlavní opatření:

P. č.	Obsah opatření	Lhůta realizace
1.	<u>Legislativní opatření:</u> a) Průběh služby vojáků v záloze, vojáků v aktivní záloze, v operačním nasazení, v mimořádné službě a o některých právních poměrech vojáků v záloze. Úprava právních norem: Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. b) Tvorba aktivní zálohy z občanů, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti a předurčených vojáků z povolání po skončení služebního poměru včetně vytvoření finančního a dalšího zabezpečení. Zavedení odpovídajícího systému motivace a kompenzace zaměstnavatelů. Úprava právních norem: Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, zákoník práce atd.	V roce 2013 předložit návrhy na novelizaci dotčených zákonů a souvisejících právních předpisů do vlády.

P. č.	Obsah opatření	Lhůta realizace
	c) Vysílání vojáků v aktivní záloze k operačnímu nasazení. Úprava právních norem: Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeníh a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.	
2.	Revitalizace a posílení role AZ v systému zajišťování bezpečnosti ČR.	Do 12/2013
3.	Konference ke stavu implementace Koncepce AZ a k výsledkům dosaženým na úseku AZ.	2. pololetí 2014
4.	Zpracování souhrnné zprávy o BoMoPo v rezortu MO – část aktivní záloha.	Od roku 2013 1x za rok se stavem k 1. lednu daného roku
5.	Opatření strategie komunikace s veřejností v oblasti získávání občanů do aktivní zálohy.	Průběžně
6.	Informace vládě: – o průběhu implementace Koncepce AZ; – o stavu legislativních opatření při implementaci Koncepce AZ.	V rámci Zprávy o zajištění obrany ČR 2014
7.	Vytvoření organizační struktury pro řízení AZ (zálohy OS ČR) v rámci GŠ AČR obvyklé v aliančním a unijním prostředí.	Do 12/2013
8.	Vytvoření koordinačního orgánu pro zálohy a přípravu občanů k obraně v rámci výborů Parlamentu ČR nebo vlády ČR.	Do 12/2013

Uvedená opatření budou podrobně rozpracována při posouzení věcných řešení v rámci legislativního procesu, přičemž některá mohou být realizována ve stávajícím právním prostředí.

9. ZÁVĚR

Koncept nového pojetí AZ v Konceptu AZ ukazuje cestu jak změnit nepříznivé trendy oslabování občanské odpovědnosti při zabezpečování obrany ČR. Rozhodujícím bude, zda se o jeho prospěšnosti podaří přesvědčit zaměstnance rezortu MO, vrcholné představitele státu, politiky a občany a **zda bude ekonomicky realizovatelný.**

Tvůrci konceptu vycházeli také ze **zahraničních zkušeností** při zavádění projektů obdobného charakteru v rámci transformace ozbrojených sil.

Z vnitřních rizik je nejpravděpodobnější pokračující trend ve **snížování rozpočtu rezortu MO** s dopadem na snížení atraktivnosti profesionální služby na trhu práce. Pokles procenta personální naplněnosti útvarů, případně prodloužení procesu modernizace jsou spojeny se snížením schopností OS ČR. Zde se projeví **význam AZ** jako vycvičeného a připraveného **zdroje k doplnění OS ČR v míru, za SOS a VS.**

Odpovědnost za obranu ČR má vláda, MO je podle kompetenčního zákona odpovědné zejména za zabezpečování obrany ČR a řízení AČR. K povědomí o obraně a odpovědnosti je potřeba vychovávat občany. V této souvislosti se jeví jako účelné podporovat a využít projekt AZ a zaměřit se i na jeho dlouhodobou udržitelnost.

Při zpracování Konceptu AZ se **negativně projevovala absence konceptu výstavby AČR a rezortu MO** a chybná terminologie. Tyto aspekty mají za následek větší rozsah dokumentu, než bylo původně zamýšleno.

Reálnost Konceptu AZ je závislá na úkolech OS ČR, politicko-vojenských ambicích ČR a plánovaných rozpočtových finančních prostředcích, případně na změnách bezpečnostní situace. Proto bude zplánován proces její aktualizace. **Aktualizace** bude prováděna **při zásadní změně strategických dokumentů** vlády nebo rezortu MO, při **změně rozpočtových předpokladů** nebo **bezpečnostní situace**.

Konceptu AZ stanoví základní východiska pro tvorbu a rozvoj AZ budoucnosti a popisuje cílový stav. K realizaci projektu a jeho implementaci do podmínek rezortu MO je nezbytné **přijmout další navazující opatření a změny** napříč probíhajícími procesy.

10. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Význam
AČR	Armáda České republiky
AS-PO	Armádní Servisní, příspěvková organizace
AZ OS ČR	Aktivní záloha ozbrojených sil ČR
AZ	Aktivní záloha
ČVO	Číslo vojenské odbornosti
EU	Evropská unie
GŠ AČR	Generální štáb AČR
HNS	Host Nation Support (zabezpečení hostitelským státem)
ISSP	Informační systém o službě a personálu
IZS	Integrovaný záchranný systém
KVV	Krajské vojenské velitelství
MO	Ministerstvo obrany
mopr	Motorizovaný prapor
mpr	Mechanizovaný prapor
mr	Mechanizovaná rota
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Organizace Severoatlantické smlouvy)
OC Re MO	Organizační celky rezortu MO
ODOS	Objekt důležitý pro obranu státu
OMDZ	Organizační, mobilizační a dislokační změny
OPSÚ	Operační příprava státního území
OPZHN	Ochrana proti zbraním hromadného ničení
OS ČR	Ozbrojené síly České republiky
OSN	Organizace spojených národů
OÚ MO	Organizační útvary MO
OVe	Operační velitelství
PČR	Policie České republiky
PJ	Provozní jednotka
PPVÚZ	Přímo podřízené vojenské útvary a zařízení
pr	Pěší rota
pč	Pěší četa
pzpr	Průzkumný prapor
pzr	Průzkumná rota
pzc	Průzkumná četa
RSOM	Reception, Staging and Onward Movement (příjem,

Zkratka	Význam
	soustředění a odsun)
SM	Systemizované místo
SOS	Stav ohrožení státu
szr	Samostatná záchranná rota
TP	Tabulka počtů
tpr	Tankový prapor
tr	Tanková rota
UVZ	Učebně-výcviková základna
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
ÚU	Úkolové uskupení
VLRZ	Vojenská lázeňská a rekreační zařízení
VM	Vojenský materiál
VP	Vojenská policie
VS	Válečný stav
VŠZ	Výcvikové a školicí zařízení
VTM	Výzbroj, technika a materiál
VVP	Vojenský výcvikový prostor
VZ	Vojenské zpravodajství
VzP	Voják (vojáci) z povolání
zč	Záchranná četa
ZHN	Zbraně hromadného ničení
žr	Ženíjní rota
žpr	Ženíjní prapor

11. POUŽITÁ LITERATURA

Východními národními dokumenty pro zpracování Koncepce AZ jsou:

- Bílá kniha o obraně – 2011;
- Bezpečnostní strategie ČR – 2011;
- Vojenská strategie ČR – 2008;
- Dlouhodobá vize rezortu Ministerstva obrany – 2008;
- Doktrína Armády České republiky – 2010;
- Koncepce mobilizace OS ČR – 2005.

12. PŘEHLED PŘÍLOH

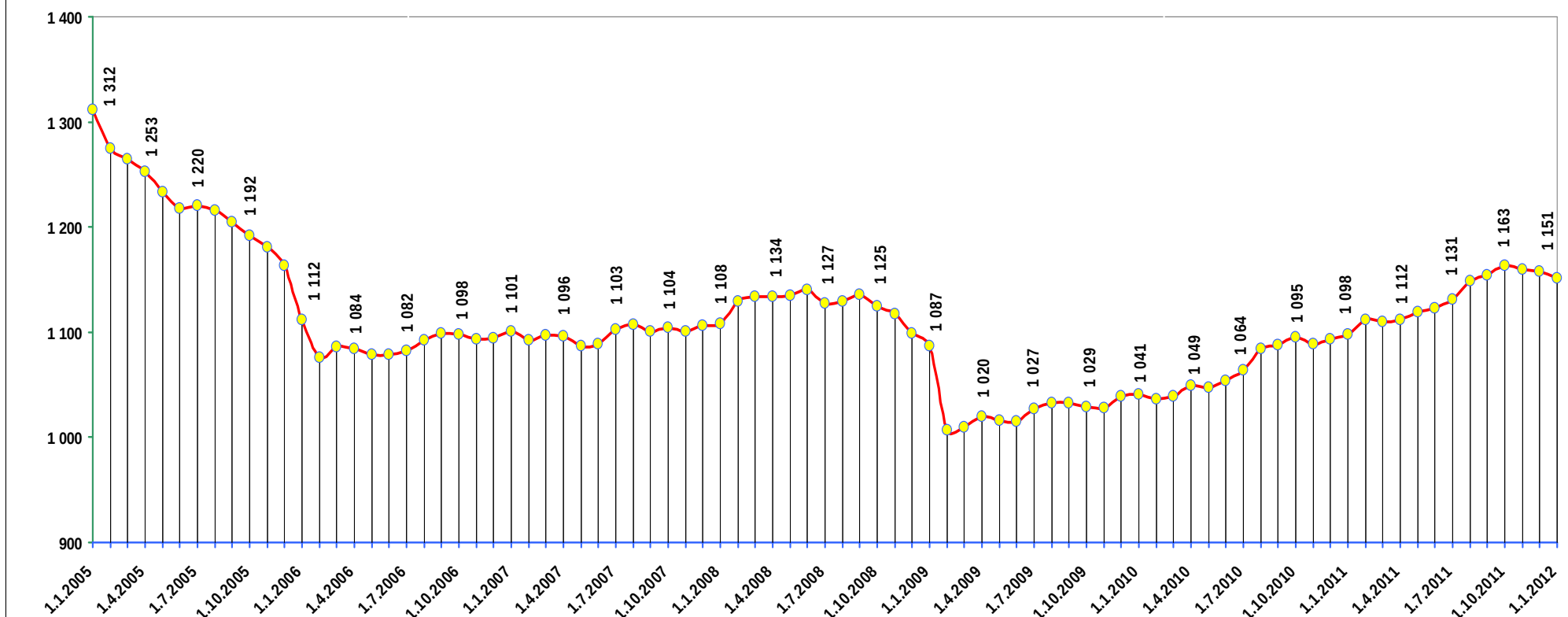
- 1 – Počty uzavřených dohod o zařazení vojáka do AZ za období 2007–2011
- 2 – Výsledky lékařských prohlídek uchazečů k zařazení do AZ v letech 2005–2011 a Přehled nemocí (vad), které vedly ke stanovení neschopnosti uchazečů do AZ za období 2008–2011
- 3 – Přehled doplnění OS ČR vojáky v aktivní záloze 2005–2011
- 4 – Přehled o profesní struktuře vojáků v aktivní záloze za rok 2011
- 5 – Přehled jednotek doplňovaných z AZ
- 6 – Přehled vojenských hodností po jednotkách doplněných vojáky v AZ k 1. 1. 2012
- 7 – Procesní a funkční model aktivní zálohy
- 8 – Kalkulace finančních nároků pro AZ

Počty uzavřených dohod o zařazení vojáka do AZ za období 2007–2011			
Rok	Průměrný počet vojáků v AZ	Počet nově uzavřených dohod	Počet dohod uzavřených opakovaně
2007	1 099	253	256
2008	1 121	284	258
2009	1 025	203	189
2010	1 070	270	214
2011	1 136	161	113

Poznámka:

Statistické údaje pro srovnání jsou k dispozici od roku 2007.

Přehled doplnění OS ČR vojáky v aktivní záloze 2005-2011

Výsledky lékařských prohlídek uchazečů k zařazení do AZ v letech 2005–2011

Rok vyšetření	Počet vyšetřených	Počet neschopných	% neschopných
2005	179	31	17,31
2006	210	78	37,14
2007	118	45	38,13
2008	191	82	42,93
2009	210	94	44,76
2010	328	164	50,00
2011	318	155	48,74
CELKEM	1 554	649	41,76

**Přehled nemocí (vad), které vedly ke stanovení neschopnosti uchazečů do AZ
za období 2008–2011**

	ÚVN Praha	VN Brno	VN Olomouc	Celkem	Pořadí
IV. Nemoci endokrinní, výživy (E00 – E90)	36	11	13	60	1.
VII. Nemoci oka (H00 – H59)	32	4	7	43	2.
VIII. Nemoci ucha (H60 – H95)	5	6	2	13	7.
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00 – I99)	19	5	5	29	5.
X. Nemoci dýchací soustavy (J00 – J99)	19	3	10	32	4.
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00 – K93)	6	6	5	17	6.
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy (M00 – M99)	23	1	10	34	3.
Nemoci zařazené v jiných skupinách	50	11	10	71	-
Psychologické vyšetření	93	27	56	176	-
CELKEM	283	74	118	475	

Poznámky:

1) Nejčastější diagnózy ve skupinách nemocí: E – obezita, cukrovka, H – oční a sluchové vady, I – hypertenze, varixy, J – alergická rýma, astma, K – hyperbilirubinémie, jiné nemoci jater, M – vady páteře, onemocnění kloubní.

2) V roce 2011 bylo vyšetřeno celkem 24 žen, z nichž 11 (45,83 %) bylo uznáno neschopných pro zařazení do AZ.

Přehled o profesní struktuře vojáků v aktivní záloze za rok 2011

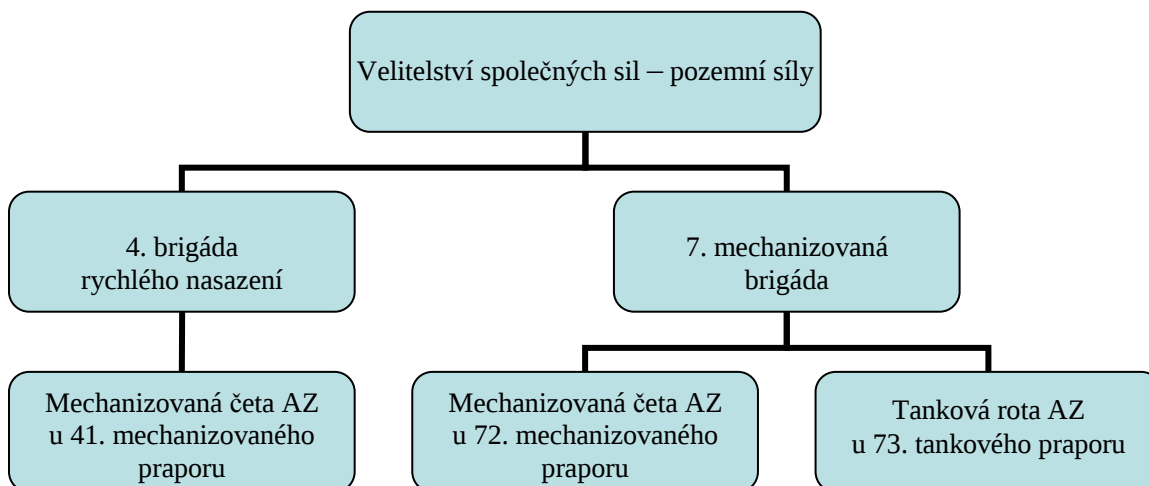
KVV	Zaměstnanci	Zaměstnanci veřejné správy	OSVČ	Studenti	Nezaměstnaní	Nezjištěno	Celkem
hlavní město Praha	65	14	17	10	6	14	126
Praha	98	5	19	8	1	4	135
Hradec Králové	49	8	9	2	1	0	69
Liberec	41	0	3	6	7	0	57
Ústí nad Labem	71	9	6	0	10	6	102
Karlovy Vary	38	0	3	5	1	0	47
Plzeň	57	3	6	1	3	0	70
České Budějovice	52	3	15	3	2	12	87
Jihlava	52	6	12	3	0	0	73
Pardubice	54	4	9	0	0	0	67
Ostrava	57	1	4	8	2	0	72
Olomouc	50	8	7	7	4	0	76
Zlín	42	7	4	6	0	1	60
Brno	42	10	2	8	5	7	74
Celkem	768	78	116	67	42	44	1 115

Přehled vojenských hodností po jednotkách doplněných vojáky v AZ k 1. 1. 2012

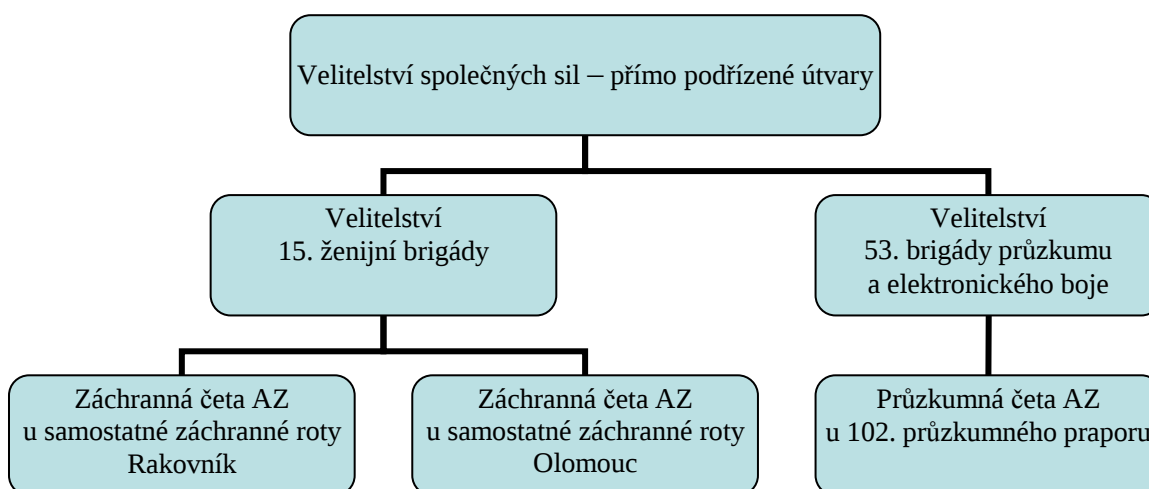
Pořadové číslo	Stanovený limit	Jednotka	Zřizovatel	Dislokace	svobodník (12)	desátník (17)	četař (18)	rotný (41)	rotmistr (42)	nadrotmistr (43)	praporčík (52)	nadpraporčík (53)	št. praporčík (54)	poručík (62)	nadporučík (63)	kapitán (64)	major (71)	podplukovník (72)	Celkem	č. TP
1	150	pěší rota	KVV hl. m.	Praha	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962630
2	150	pěší rota	KVV	Praha	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962640
3	150	pěší rota	KVV	H. Králové	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962650
4	150	pěší rota	KVV	Liberec	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962660
5	150	pěší rota	KVV	Ústí n/L	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962670
6	150	pěší rota	KVV	Karlovy Vary	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962680
7	150	pěší rota	KVV	Plzeň	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962690
8	150	pěší rota	KVV	Č. Budějovice	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962700
9	150	pěší rota	KVV	Jihlava	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962710
10	150	pěší rota	KVV	Pardubice	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962720
11	150	pěší rota	KVV	Ostrava	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962730
12	150	pěší rota	KVV	Olomouc	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962740
13	150	pěší rota	KVV	Zlín	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962750
14	150	pěší rota	KVV	Brno	81	22	18	14	8					5	1	1			150	962760
15	29	mechanizovaná četa	41. mpr	Žatec	9	12	3	3	1					1					29	962340
16	29	mechanizovaná četa	72. mpr	Přáslavice	9	12	3	3	1					1					29	962380
17	42	tanková rota	73. tpr	Přáslavice		25	1	4	6	1				3	1	1			42	962390
18	23	záchranná četa	szr	Rakovník		9	8	4	1					1					23	962800
19	23	záchranná četa	szr	Olomouc		9	8	4	1					1					23	962790
20	25	průzkumná četa	102. pzpr	Prostějov	4	8	4	6	2							1			25	962530
21	20	jednotka VP	VeVP	Stará Boleslav						1	6			12			1		20	962820
22	20	jednotka VP	VeVP	Olomouc						1	6			12			1		20	962830
23	20	jednotka VP	VeVP	Tábor						1	6			12			1		20	962910
24	44	rota "Z"	601. skss	Prostějov					21	10					12	1			44	962580
25	7	skupina – voj. kaplani	PosVe	Praha											6	1			7	962620
	2 382	Celkem			1 156	383	279	220	145	14	18			113	33	18	3		2 382	

Přehled jednotek doplňovaných z AZ

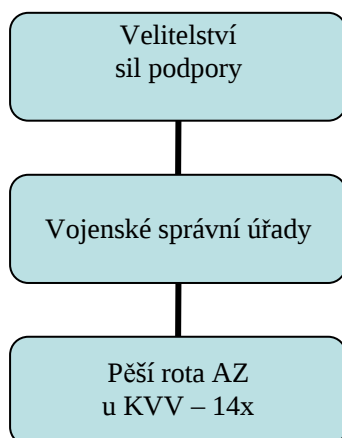
Jednotky doplněné vojáky z AZ u Velitelství společných sil – pozemní síly:

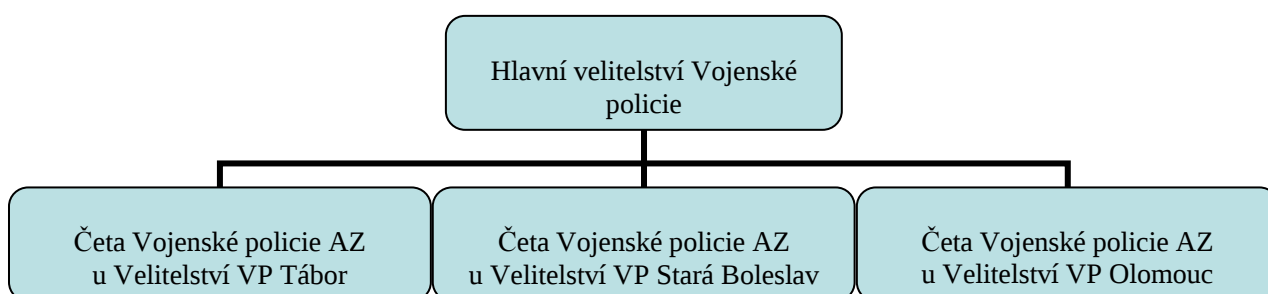
Jednotky doplněné vojáky z AZ u Velitelství společných sil – přímo podřízené útvary a zařízení:

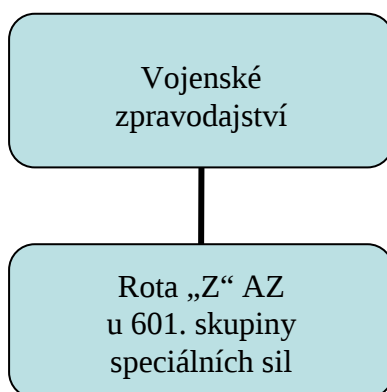
Jednotky doplněné vojáky z AZ u Velitelství sil podpory – pěší roty u KVV:

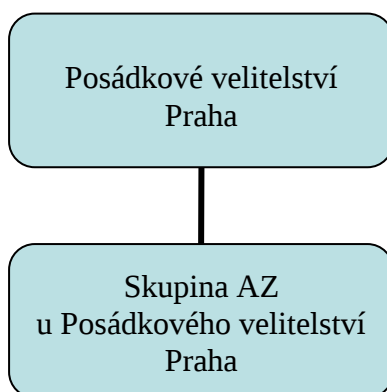
Jednotky doplněné vojáky z AZ u Vojenské policie:

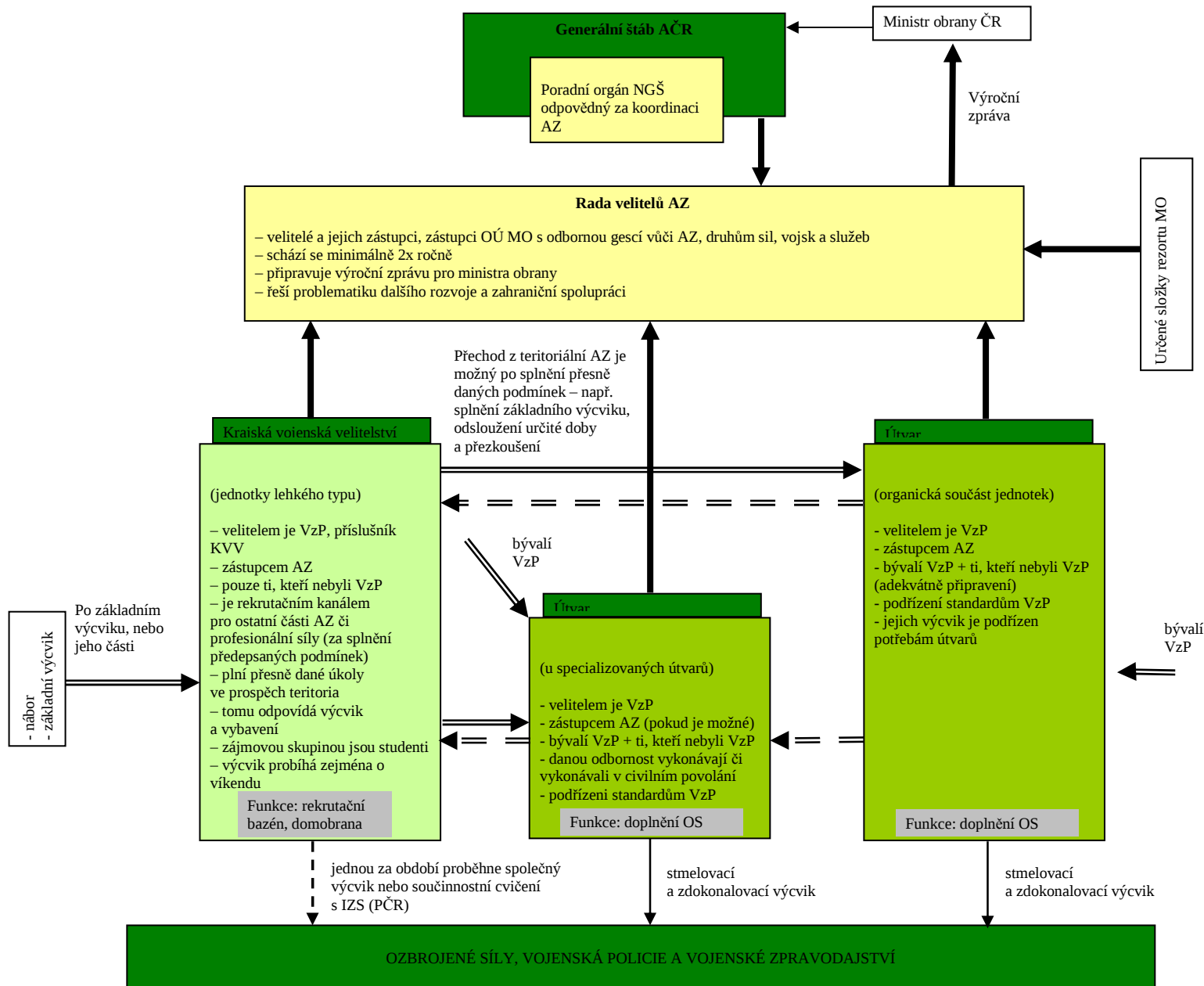
Jednotky doplněné vojáky z AZ u Vojenského zpravodajství:

Jednotky doplněné vojáky z AZ u ostatních útvarů a zařízení rezortu MO:

Procesní a funkční model aktivní zálohy

Kalkulace finančních nároků pro AZ

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Zaměstnavatelé varianta 1	sleva na dani	1 675,- Kč za den (20 dnů činí 33 500,- Kč za rok) vyplácených zpětně za celý rok v poměrné části	1 675 000,- Kč na den (za 20 dnů povolání na cvičení 33 500 000,- Kč)		výpadek příjmů státního rozpočtu	(+) nevytváří dodatečný nárok na rozpočet MO, (+) motivace zaměstnavatelů, aby zaměstnávali a uvolňovali příslušníky AZ; (-) přenášení administrativy na finanční úřady, (-) firmy, které nevykazují zisk, by ztratily nárok na zvýhodnění (zrušení motivace), (-) výjimka v daňovém systému, (-) výpadek příjmů státního rozpočtu	Vychází z průměrné mzdy přepočítané na jeden den (s předpokladem jejího zvýšení v následujících letech): 1 250,- Kč + 425,- Kč (34 %) = 1 675,- Kč; zaměstnavatelé příslušníků teritoriální AZ cvičící o víkendech by měli na slevu nárok pouze v případě neplánovaného nasazení, tzn. nikoli v době výcviku
Zaměstnavatelé varianta 2	daňový bonus	1 675,- Kč za den (20 dnů činí 33 500,- Kč za rok) vyplácených zpětně za celý rok v poměrné části	1 675 000,- Kč na den (za 20 dnů povolání na cvičení 33 500 000,- Kč)		dodatečný výdaj ze státního rozpočtu	(+) nevytváří dodatečný nárok na rozpočet MO, (+) motivace zaměstnavatelů, aby zaměstnávali a uvolňovali příslušníky AZ; (-) přenášení administrativy na finanční úřady, (-) výjimka v daňovém systému, (-) dodatečný nárok na výdaje ze státního rozpočtu	Vychází z průměrné mzdy přepočítané na jeden den (s předpokladem jejího zvýšení v následujících letech): 1 250,- Kč + 425,- Kč (34 %) = 1 675,- Kč; zaměstnavatelé příslušníků teritoriální AZ cvičící o víkendech by měli na bonus nárok pouze v případě neplánovaného nasazení, tzn. nikoli v době výcviku

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Zaměstnavatelé varianta 3	náhrada	1 675,- Kč za den (20 dnů činí 33 500,- Kč) vyplácených zpětně za rok v poměrné části	1 675.000,- Kč na den (za 20 dnů povolání na cvičení 33 500 000,- Kč)		dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) adresnost, (+) administrativa a kontrola v rukách MO, (+) motivace zaměstnavatelů, aby zaměstnávali a uvolňovali příslušníky AZ; (-) dodeččný nárok na rozpočet MO, (-) fixní částka bez ohledu na to, jestli jsou příslušníci AZ ve výcviku, nebo nasazení	Vychází z průměrné mzdy přepočítané na jeden měsíc (s předpokladem jejího zvýšení v následujících letech): 1 250,- Kč + 425,- Kč (34 %) = 1 675,- Kč; zaměstnavatelé příslušníků teritoriální AZ cvičící o víkendech by měli na slevu nárok pouze v případě neplánovaného nasazení, tzn. nikoli v době výcviku; náhrada by byla hrazena z kapitoly Ministerstva obrany

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Zaměstnavatelé varianta 4	dva typy náhrady	1 117,- Kč za den cvičení, respektive 1 675,- Kč v případě nasazení v daném roce (20 dnů cvičení za rok představuje 22 340,- Kč; pokud by byl příslušník AZ nasazen například na pět dnů – celkově tedy 25 – dotace by byla 41 875,- Kč)	1 117 000,- Kč za cvičení za den; v případě nasazení potom 1 675 000,- Kč (20 dnů cvičení za rok představuje 22 340.000,- Kč; pokud by byl příslušník AZ nasazen například na pět dnů – celkově tedy 25 – dotace by byla 41 875 000,- Kč)		dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) adresnost, (+) administrativa a kontrola v rukách MO, (+) motivace zaměstnavatelů, aby zaměstnávali a uvolňovali příslušníky AZ, (+) druhá složka náhrady nabízí zaměstnavatelům možnost kompenzace neplánovaných absencí zaměstnanců; (-) dodatečný nárok na rozpočet MO	Vychází z průměrné mzdy přepočítané na jeden den (s předpokladem jejího zvýšení v následujících letech): 1 250,- Kč + 425,- Kč (34 %) = 1 675,- Kč; zaměstnavatelé příslušníků teritoriální AZ cvičící o víkendech by měli na náhradu nárok pouze v případě neplánovaného nasazení, tzn. nikoli v době výcviku; princip dvou náhrad je následující: v případě standardních cvičení v průběhu roku, kdy je zaměstnavatel informován s dostatečným předstihem, by obdržel 2/3 z 1 675,- Kč, v okamžiku, kdy by v průběhu roku došlo k neplánovanému nasazení jeho zaměstnance-příslušníka AZ, by měl nárok na celou částku 1 675,- Kč poměrně za celý rok; jinými slovy, nárok na plnou částku by automaticky vznikl jen v případě nasazení v průběhu roku (kompenzace za nemožnost se připravit na výpadek pracovní síly)

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Vojáci v AZ	odměna	1 000,- Kč á měsíc	12 000 000,- Kč á rok		dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) zvýšení motivace příslušníků AZ, (+) kompenzace za pohotovost; (-) dodatečný nárok na rozpočet MO	Odměna by byla vyplácena měsíčně; v současnosti činí 500,- Kč za měsíc
Vojáci v AZ	služné	různé podle služebního tarifu na systemizovaném místě; průměr vycházející z modelu systemizovaných míst k 1. 7. 2011 je 1 260,- Kč na osobu a den včetně odvodů	(vychází z průměru) 1 260 000,- Kč na den (při cvičení, či nasazení v délce 20 dnů by šlo o částku 25 200 000,- Kč)	celkem 2 382 systemizovaných míst (1 156 svobodníků, 383 desátníků, 279 četařů, 220 rotných, 145 rotníků, 14 nadrotníků, 18 praporčíků, 113 poručíků, 33 nadporučíků, 18 kapitánů a 3 majorů); náklady na služné za jeden den činí přibližně 3 000 000,- Kč včetně odvodů	dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) zvýšení motivace příslušníků AZ, (+) rovnocenné postavení příslušníků AZ a vojáků z povolání při výkonu činnosti, (+) umožňuje kariérní růst; (-) dodatečný nárok na rozpočet MO, (-) služné nemusí plně kompenzovat úslou mzdu	Během povolání budou mít příslušníci AZ nárok na služné ve výši platu vojáka z povolání na daném tabulkovém místě; nárok na služné by měli za kalendářní dny vojenského cvičení, popřípadě nasazení; kalkulace vychází z přehledu systemizovaných míst jednotek AZ k 1. 7. 2011 a ze služebních tarifů VzP po hodnotách přepočítaných na den (průměr 30 dnů v měsíci); vypočítaný průměr na příslušníka AZ za den s sebou nese chybu – přesná částka se dá vypočítat až na základě konkrétní struktury jednotek AZ
Vojáci v AZ – benefity	odškodnění úrazů	nelze definovat			dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) zvýšení ochrany příslušníka AZ; (-) dodatečný nárok na rozpočet MO	

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Vojáci v AZ – benefity	ubytování po dobu výcviku	4 000,- Kč (200,- Kč na den)	4 000 000,- Kč		Zvýšení příspěvku příspěvkové organizaci	zajištění odpovídajících podmínek pro výkon služby	za 20 dnů
Vojáci v AZ – benefity	výstroj	20 000,- Kč	20 000 000,- Kč		dodatečný výdaj z kapitoly MO	zajištění odpovídajících podmínek pro výkon služby	jednorázová výstroj v hodnotě cca 20 000,- Kč
Vojáci v AZ – benefity	proviantní, výstrojní a přepravní (výcvik)	3 000,- Kč (150,- Kč na den)	3 000 000,- Kč		dodatečný výdaj z kapitoly MO	zajištění odpovídajících podmínek pro výkon služby	za 20 dnů
Vojáci v AZ – benefity	zvýhodnění u VLRZ		2 500 000,- Kč za rok (počítáno 1 000 příslušníků AZ jednou za dva roky) – jedná se pouze o kvalifikovaný odhad		dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) bonus za dobrovolnou přípravu k obraně ČR; (-) dodatečný nárok na rozpočet MO	Možnost dosáhnout zvýhodněné ceny u VLRZ pro příslušníky AZ, podobně jako je tomu u vojáků a občanských zaměstnanců rezortu MO; počet míst se těžko propočítává, protože je závislý na vytíženosti zařízení VLRZ (respektive na kapacitě)
Vojáci v AZ – bývalí VzP 1	započítání služby v AZ do výsluhy	nelze definovat				(+) motivace pro bývalé vojáky z povolání ke službě v AZ; (-) perspektivní zvýšení nákladů na výsluhové náležitosti (přesně nelze propočítat)	Dle stanoveného koeficientu by se započítala doba vojenské činné služby v AZ do výsluhy, takže by vznikl nárok na přepočet výsluhových náležitostí

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Vojáci v AZ – bývalí VzP 2	„dosloužení“ výsluhy v AZ	nelze definovat				(+) motivace pro bývalé vojáky z povolání ke službě v AZ; (-) perspektivní zvýšení nákladů na výsluhové náležitosti (přesně nelze propočítat)	Vojenská činná služba v AZ by se podle stanoveného koeficientu započítávala do nároku na výsluhu, takže by bývalý VzP mohl po určité době v AZ „dosáhnout“ na výsluhové náležitosti
Vojáci v AZ – studenti	stipendium	10 000,- Kč á semestr; 20 000,- Kč za rok	8 000 000,- Kč (20 000 000 – 12 000 000)	V současnosti studenti tvoří 6,6 % příslušníků AZ; pokud by se podařilo podíl zvýšit na 20%, pak by z maximálně 5 000 příslušníků AZ by bylo 1 000 studentů; v takovém případě by náročnost byla 20 000 000,- Kč (pokud by ale studenti nepobírali odměnu ve výši 1 000,- Kč á měsíc, pak je nutné odečíst 12 000 000 u odměny za AZ)	dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) podchycení zájmu u studentů VŠ – příprava mladé generace k obraně ČR, (+) perspektivně zdroj pro doplnění důstojnického sboru (náklady na vzdělání nenese rezort MO); (-) dodatečný nárok na rozpočet MO	Studenti by neměli nárok na odměnu, takže by pobírali pouze stipendium; výše stipendia vychází z odhadů státních VŠ, kolik by požadovali po studentech, pokud by bylo školné a z výše odměny pro AZ; stipendium může být odstupňováno podle závazku, který student podepíše (např. pouze po dobu studia, příslušnost v AZ i po skončení studia...)

Cílová skupina	Typ motivace	Náklady na osobu	Náklady na 1 000 osob	Odhadované náklady (model)	Dopad do rozpočtů	Zhodnocení varianty	Poznámka
Vojáci v AZ – lékařská péče poskytovaná prostřednictvím VoZP	roční preventivní prohlídka	550,-Kč/rok	550 000,-/rok	Týká se věkové skupiny 18-24 let (v roce 2012 tvoří 14% z celkového počtu vojáků v AZ, cca 150 osob) a všech skupin v mezidobí 26-29, 31-32, 34-35 a 37-38 let věku.	dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) kontrola a sledování zdravotního stavu v působnosti MO, (+) motivace pro cílové skupiny ke službě v AZ, (+) kvalitnější preventivní péče, (-) nezbytný přechod k VoZP, (-) vyšší nároky na administrativu a kapacity, (-) dodatečný požadavek na rozpočet MO	Kalkulována je průměrná částka vynaložená za rok 2011 na vojáka z povolání (VzP). Oproti nároku ostatních občanů, kteří absolvují prohlídku 1x za 2 roky z veřejného zdravotního pojištění, se pro VzP opakuje cyklicky každý kalendářní rok. Dojde ke snížení výdajů v rozpočtu MZdr a zvýšení výdajů z rozpočtu MO.
	rozšířená preventivní prohlídka	2 800,-Kč/rok ve věkových skupinách 25, 30, 33, 36, 39 let a starších	2 800 000,-/rok	V roce 2012 tvoří věkové skupiny 25-35 let 35% (cca 400 osob) z celkového počtu vojáků v AZ. Věkové skupiny 36-57 let tvoří 52% (cca 600 osob).	dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) kontrola a sledování zdravotního stavu v působnosti MO, (+) motivace pro vojáky v AZ ke kvalitnější péči, (-) nezbytný přechod k VoZP, (-) vyšší nároky na administrativu a kapacity, (-) dodatečný požadavek na rozpočet MO	Kalkulována je průměrná částka vynaložená za rok 2011 na vojáka z povolání ve věkových skupinách.
	doplatky na léčiva s částečnou úhradou	600,-Kč/rok	600 000,-/rok	Průměrný věk vojáků zařazených do AZ v roce 2011 byl 37,2 roků. Průměrné náklady na maximální počet 5 000 vojáků v AZ by činily 3 milióny Kč.	dodatečný výdaj z kapitoly MO	(+) motivace pro cílové skupiny ke službě v AZ, (+) celkové zkvalitnění péče, (-) nezbytný přechod k VoZP, (-) vyšší nároky na administrativu, (-) dodatečný požadavek na rozpočet MO	Kalkulována je průměrná částka vynaložená za rok 2011 na vojáka z povolání.